

CUMHURİYET SENATOSU

TUTANAK DERGİSİ

69 ncu Birleşim

27 . 6 . 1978 Salt

İÇİNDEKİLER

	Sayfa		Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	142:143	6. — Görev ile yurt dışına gidecek olan Başbakan Bülent Ecevit'e, Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı Orhan Eyüboğlu'nun vekillik etmesinin uygun görülmüş olduğuna dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/1452)	153
II. — GELEN KÂĞITLAR	143	7. — Görev ile yurt dışına gidecek olan Adalet Bakanı Mehmet Can'a, Devlet Bakanı Salih Yıldız'ın vekillik etmesinin uygun görülmüş olduğuna dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/1455)	153
III. — YOKLAMA	144	8. — Görev ile yurt dışına gidecek olan Devlet Bakanı Hikmet Çetin'e, Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu'nun vekillik etmesinin uygun görülmüş olduğuna dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/1454)	153:154
IV. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI	144,156	9. — Görev ile yurt dışına gidecek olan Dışişleri Bakanı Gündüz Ökçün'e, Milli Savunma Bakanı Hasan Esat Işık'ın vekillik etmesinin uygun görülmüş olduğuna dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/1453)	154
1. — Eskişehir Üyesi Ömer Ucuzal'ın, anarşik olaylar ve AP Genel Merkezinin bombalanmasına dair gündem dışı demeci.	144:146	10. — CHP, MB ve Cumhurbaşkanınca S. Ü. Grubu başkanlıklarının, Genel Kurulun gündemindeki konuları görüşmek üzere 28.6.1978	
2. Hakkâri Üyesi Naci Cidal'ın, Doğu Anadolu'da, özellikle Hakkâri'deki vatandaşlarımız hakkında bazı yayın organlarının neşriyatına dair gündem dışı demeci.	146:149		
3. Cumhurbaşkanınca S. Ü. Fethi Çelikbaş'ın, Ticaret Bakanlığının DEMAS Su Ürünleri Sanayii ve Pazarlama AŞ'ne karşı giriştiği icraata dair gündem dışı demeci.	149:151		
4. Muş Üyesi İsmail İlhan'ın, Türkiye'nin dış politikasına dair gündem dışı demeci.	151:153		
5. Görev ile yurt dışına gidecek olan Ulaştırma Bakanı Güneş Öngüt'e, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Orhan Alp'in vekillik etmesinin uygun görülmüş olduğuna dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/1450)	153		

	Sayfa	Sayfa
Çarşamba günü saat 15.00'te toplanmasına dair önergesi. (4/451)	154	
11. — Anayasa Mahkemesinde açık bulunan bir asıl ve bir yedek üye seçimi.	156:157	
V. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER	154	
1. — 1978 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Bütçe Karma Komisyonu raporu. (M. Meclisi : 2/609; C. Senatosu : 2/134) (S. Sayısı : 799)	154:156,160:161	
VI. — SORULAR VE CEVAPLAR	157	
A) Yazılı Sorular ve Cevapları	157	
1. — Cumhuriyet Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye Fethi Çelikbaş'ın, sözleş-		
meleri tamamlanmış demir ithalatına imkân verilmesi konusunda Bakanlığın görüşünün ne olduğuna dair soru önergesi ve Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu'nun yazılı cevabı. (7/875)		157:158
2. — Cumhuriyet Senatosu Nevşehir Üyesi Ragıp Üner'in, Nevşehir'e bağlı Avanos ilçesi ile Özkonak kasabası arasındaki yolun ıslahı için yapılan çalışmalara dair soru önergesi ve Bayındırlık Bakanı Şerafettin Elçi'nin yazılı cevabı. (7/908)		158
3. — Cumhuriyet Senatosu Kahramanmaraş Üyesi Rıza Akgün'ün, Kahramanmaraş'ın Elbistan - Afşin ovasının sulama işine dair soru önergesi ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Deniz Baykal'ın yazılı cevabı. (7/927)		158:159

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Eskişehir Üyesi Ömer Ucuza, kömüre yapılan zam;

Siirt Üyesi Süreyya Öner, 1 . 6 . 1978 günü Siirt Eğitim Enstitüsünde başlatılan ve daha sonra il içinde cereyan eden olaylar;

Konularında gündem dışı birer demeçte bulundular.

Görev ile yurt dışına giden Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu'na, Devlet Bakanı Hikmet Çetin'in ve killik etmesinin uygun görülmesi olduğuna dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi;

Sağlık personelinin tam süre çalışma esaslarına dair kanun tasarısını görüşmek üzere kurulan Geçici Komisyon Başkanlığının, Komisyonun görev bölümüne dair tezkeresi;

Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Batı Avrupa Birliği Assamblesinin 19 - 21 Haziran 1978 tarihleri arasında Paris'te düzenlenen toplantısına Samsun Üyesi Ziya Gökalp Mülâyim'in katılmasının uygun görülmesi olduğuna dair Başbakanlık tezkeresi onaylandı.

4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 10, 12 ve 20 nci maddelerinin değiştirilmesine ve bu

Kanuna iki geçici madde eklenmesine dair kanun tasarısının 3 ncü ve müteakip maddeleri ile tümü kabul olundu.

1111 sayılı Askerlik Kanununa bir geçici madde eklenmesi hakkında;

Gününün 24 saate taksiminde dair 697 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair;

Kanun tasarılarının öncelik ve ivedilikle görüşülmeleri onaylandı, maddeleri ve tümü kabul edildi, kanunlaştıkları bildirildi.

Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluşu Hakkındaki 5433 sayılı Kanunun 11 nci maddesinde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısının;

Bazı kamu personeline tayin bedeli verilmesi hakkında kanun tasarısının;

657 sayılı Devlet Memurları Kanununu Değiştiren 1897 sayılı Kanunun ek geçici 4 ncü maddesinin (c) fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifinin;

Gelen Kâğıtlardan gündeme alınarak, öncelik ve ivedilikle görüşülmeleri onaylandı, maddeleri ve tümü kabul edildi ve kamulaştıkları bildirildi.

5 Mart 1964 tarihli ve 439 sayılı Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Yüksek ve Orta Dereceli Okullar Öğretmenlerinin Haftalık Ders Saatleri İle Ek Ders Ücretleri Hakkındaki Kanun Adının değiştirilmesine ve bir madde eklenmesine ilişkin kanun tasarisının Gelen Kâğıtlara Ek'ten Gündeme alınarak öncelik ve ivedilikle görüşülmesi onaylandı, maddeleri ve tümü kabul edildi, kanunlaştığı bildirildi.

27 . 6 . 1978 Salı günü saat 15.00'te toplanılmak üzere Birleşime saat 19.10'da son verildi.

Başkan	Divan Üyesi
Başkanvekili	Bingöl
Osman Salihoğlu	Mehmet Bilgin
Divan Üyesi	
Afyonkarahisar	
Mustafa Çelik	

II. — GELEN KÂĞITLAR

Tasarılar

1. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun bazı madde ve fıkralarının değiştirilmesine ve bu kanuna bazı ek ve geçici maddeler eklenmesine dair kanun tasarisının Millet Meclisince kabul olunan metni. (M. Meclisi : 1/92; C. Senatosu : 1/579) (Sosyal İşler ve Bütçe ve Plan komisyonlarına) (Müddet : 15'er gün)

2. — 1997 sayılı Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyeleri ve Öğretim Yardımcıları Kadro Kanununa ek kanun tasarisının Millet Meclisince kabul olunan metni. (M. Meclisi : 1/136; C. Senatosu : 1/580) (Milli Eğitim - Gençlik ve Spor ve Kültür ve Bütçe ve Plan komisyonlarına) (Müddet : 7'şer gün)

Raporlar

3. — Deprem ve depremle ilgili yerleşim, mesken, ulaşım, dağıtım, depolama ve afetler fonu hakkında kurulan Cumhuriyet Senatosu Araştırma Komisyonu raporu. (10/59 - 60) (S. Sayısı : 797) (Dağıtma tarihi : 26 . 6 . 1978)

4. — 1978 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Bütçe Karma Komisyonu raporu. (M. Meclisi :

2/609; C. Senatosu : 2/134) (S. Sayısı : 799) (Dağıtma tarihi : 27 . 6 . 1978)

Yazılı Sorular

5. — Cumhuriyet Senatosu Nevşehir Üyesi Ragıp Üner'in, Nevşehir - Avanos ilçesine bağlı Akarca köyünün köprü inşası ile içmesuyuna dair yazılı sorusu. (7/936) (Köy İşleri Bakanlığına gönderilmiştir.)

6. — Cumhuriyet Senatosu Nevşehir Üyesi Ragıp Üner'in, Nevşehir merkeze bağlı Acıgöl ve Tatların kasabaları arasındaki yola dair yazılı sorusu (7/937) (Köy İşleri Bakanlığına gönderilmiştir.)

7. — Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi İskender Cenap Ege'nin, 3 . 11 . 1977 tarih ve 16102 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan tebliğe dair yazılı sorusu. (7/934) (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına gönderilmiştir.)

8. — Cumhuriyet Senatosu Balıkesir Üyesi Hikmet Aslanoğlu'nun TEK Genel Müdürlüğüne Balıkesir köylerinde yapılacak olan elektrik işlerine dair yazılı sorusu. (7/935) (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına gönderilmiştir.)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15.00

BAŞKAN : Mehmet Ünalı

DİVAN ÜYELERİ : Mehmet Erdem (Bilecik), Mehmet Bilgin (Bingöl)

BAŞKAN — 69 ncu Birleşimi açıyorum.

III. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacak.
(Yoklama yapıldı)

BAŞKAN — Çoğunluğumuz vardır; müzakerelere başlıyoruz.

IV. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — *Eskişehir Üyesi Ömer Ucuza'ın, anarşik olaylar ve AP Genel Merkezinin bombalanmasına dair gündem dışı demeci.*

BAŞKAN — Gündemimize zarar vermemek şartı ile gündem dışı söz talep etmiş olan sayın üyelere söz vereceğim. Ancak, kendilerinden ricam, gayet kısa konuşmalarındır.

Cumhuriyet Senatosu Eskişehir Üyesi Sayın Ömer Ucuza, anarşik olaylar ve Adalet Partisi Genel Merkezinin bombalanması sebebi ile gündem dışı söz talep etmişlerdir; buyurun Sayın Ucuza.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Sayın Başkan, sayın senatörler;

5 Ocak 1978 tarihinde işbaşına gelen üçüncü solcu Ecevit Hükümeti dönemi, günleri, haftaları ve ayları aşarak, altıncı ayını doldurmaktadır. Bu dönemde, sözüne ve taahhüdüne % 100 ters düşen, gaffetin, beceriksizliğin ve aczin hükümran olduğu, çelişkilerin dolup taşan varlığı gibi hiç bir müspet icratı da bulunmayan bu Hükümetin tutum ve davranışları sonucu, Türkiye, son altı ayda maalesef asayişsizlik, güvensizlik, mal ve can derdine düşen insanlar ülkesi haline getirilmiştir.

Bugün herkes, nerede, ne zaman, kimin bir serisi kurşununa hedef olacağı, nerede, ne zaman kimler tarafından soyulacağı;

Banka şubeleri ve içindeki memurlar, ne zaman, kimler tarafından baskına maruz kalıp, kasalarının soyulacağı;

Dernek ve sendikaların, muhalefete mensup siyasi partilerin ilçe, il ve genel merkezlerinin kimler tarafından bombalanacağı;

Araba sahipleri nerede, ne zaman, kimler tarafından tecavüze uğrayıp vasıtalarının tahrip edileceği;

Lokanta sahipleri ve müşterileri de aynı şiphe içinde, işyerlerinin sabahtan akşama, ne zaman, kimler tarafından tahrip edileceği;

Görevimi büyük bir dürüstlük ve vatanperverlik içinde yürütmüş ve yürütmeye çalışan hâkim, savcı, subay ve güvenlik yetkilileri ise, her an bir intikam kurşununa hedef olacağı;

Endişesi içine itilmiştir.

Bu psikolojik ve fiili durumun hükümran olduğu Türkiye'de artık, bir Hükümet olup olmadığı tartışması, Hükümetin olmadığı sonucu ile neticelenmiştir. Her vatandaş, sanki kendi başının çaresine kendisinin bakması zorunda bırakılmıştır. Evet; millet şimdi sözüne ve taahhütlerine sadık, samimi ve güçlü Hükümet istiyor. Az konuşan ve iş yapan, milleti korumasını bilen Hükümet istiyor.

TRT mikrofonlarında ve ekranlarında abartılan, abartıldıkça da ufalan beceriksiz, başarısız sözleriyle, fiili uyumsuz, çelişkilerle mahul bu Hükümetten kurtulmak istiyor ve istiyoruz.

Evet; biz de aziz milletimizle beraber, onların temsilcisi olarak bu Hükümetten kurtulmanın zamanının gelip geçtiğine inanıyor ve tekrarlıyoruz.

Bu Hükümet 5 Ocak 1978 gününe kadar iktidara gelebilmek için çok acilci davrandı, Türkiye'yi idare etmek için değil, Hükümeti ele geçirmek için «Acelelerimiz var, acelemiz var, acelemiz var» diye feryat ve figanlarla kürsüleri işgal edip, kendilerine has tatarsız, yersiz tariz ve polemiklerle Meclis zabıtlarını doldurdular. Ne hazindir ki, bu feryat ve figanlar

birbirine karışırken, gelecek günlerde de bu acilcilerin aceleleri ile telaş kimselerin etkeleri gibi ayaklarına dolaşıp, Türkiye bugünkü hale geldi.

Değerli senatörler;

Geçen 6 ay içinde cereyan eden çeşitli anarşik ve terörist olayların bilançosunun korkunç, tüyler ürpertici ve vahim seviyeye ulaşmasında başlıca sorumlu, birtakım entrikalarla işbaşına gelişinde ve tarzı teşekkülünde olduğu gibi, çelişkiler ve tutarsızlıklar içinde hareket eden ve anarşiye prim veren Hükümettir.

Bu Hükümet, geldiği günden bugüne kadar bu olayları önlemek için «Önlem, etkin ve yansız» lafından öteye giden bir tek tedbir alamamış, uygulama yapmamış ve yapamamıştır; ama tedbirsizliğe gelince, sayın sayabildiğiniz kadar, sayı biliyorsamz, hesap biliyorsamz.

Bükenlere geçebilen dört bini aşan çeşitli olay, dörtüyüden fazla genç ve vatanperver görevlinin can vermesi, birkaç bin yaralı, şehirde, köyde, kentte, yollarda sayısız soygunlar, yüzlerce patlama; işyerleri, sendika, dernek, resmi, hususi binaların tahribi, siyasi parti binalarına bombalı ve silahlı saldırılar, yüzlerce izinsiz, kanunsuz, ayyıldızsız, Atatürk'süz yürüyüşler, toplantılar, bölücü hareket ve grevler...

Bu olayların hiçbirinin bugüne kadar hakiki faileri, tertip ve teşvikçileri yakalanıp adalete teslim edilememiştir. Ülkemiz, bu son derece vahim, ahval ve şerait içerisinde bulunurken, üstelik Hakkâri İlimiz hudutları dahilinde cereyan eden olaylar hepimizi ve topyekûn milletimizi hudutsuz endişe ve dehşete düşürmüştür.

Milli hudutlarımız içinde yabancıların karşılıklı çatışmasına ve bu suretle hükümlerlik hakkımızın açıkça ihlaline seyirci kalan, üstelik olaylar cereyan ederken 5 - 10 kilometre ötede, sözde «Yol yapıyoruz, köyle hizmet götürüyoruz» diye Devletin imkân ve vasıtasıyla kendi partisinin propagandasını ve geçmişteki inkâr edilemeyecek hizmetlerin kötülemesini yapan ve yabancı uyrukluların bu savaşını «Bir mera ihtilâfı» diye küçümseyerek hadiseyi geçiştirmeye ve kamuoyunu yanıltmaya çalışan bu Hükümetin varlığından, Türkiye'de özüne ve sözüne güvenilir bir Hükümetin mevcudiyetinden artık söz edilmek mümkün mü?..

Sayın senatörler;

23 Haziran günü ülkeyi saran anarşi ve terör furyasına eşi görülmemiş yenileri eklendi. Aynı gün saat 11.00'de İstanbul'da, geçmişte İyakat ve fedakârlıkla

görevini yapan bir emekli subay, Yarbay Cihangir Erdeniz, sanki görevini yapmanın bir mükâfatı olarak, evlathığıyla birlikte intikam kurşunlarına hedef olup, şehit ediliyor. Ne hazindir ki, bu alçakça cinayet olayı karşısında Hükümet susarken, yandaşı TRT ise, bu kadar ciddi ve vahim olay, siyasi cinayetlerin artık alelade günlük zabıta vakası haline gelen diğer olayları gibi, iki kelime ile geçiştirme dalalet ve bedbahtlığına düşmüştür. Ne yapmıştır merhum Yarbay Cihangir Erdeniz?.. Kirli emellerine ulaşmak için kaçırıp, günlerce rehin tuttukları şerefli Türk Ordusunun mensubu bir binbaşının çocuk yaştaki masum kızını, Sibel'i, vatan haini ve millet düşmanı anarşistlerin elinden kurtarmak için yetkililerin emri ve vatanperverlik şuurunu içinde muvaffakiyetle görev yapmıştır.

Bu, ilk ve tek hadise değildir; sonucusunun da olmayacağı endişemiz büyüktür. Nitekim, Malatya Belediye Başkanı Hamit Fendoğlu'nun aile efradıyla birlikte hunbarca öldürülmesi, kanun dışı örgütlerin Devlet ve Cumhuriyete yönelik fiillerini takiple görevli Albay Hakim Naci Gür ve Binbaşı Hâkim Yaşar Değerli'ye yöneltilen cinayet ve tecavüz hareketleri, giderek Yarbay Cihangir Erdeniz'e ulaşmıştır. Bundan sonra da yeni yeni böylesine alçakça cinayetlerin işleneceği, bu kanun dışı örgütlerce, küstahça ve pervasızca, Hükümetin gözü önünde ve kulağı dibinde ilan edilmektedir.

Kızıldere olaylarını bastıran Binbaşı Yaşar Çakmak'ın Pendik'teki evinin basılıp, kendisinin tehdit edilmesiyle, bazı kişilerin de önümüzdeki günlerde öldürüleceği yolunda tevali eden ihbarlar bunun canlı birer misalidir.

Değerli senatörler;

Cihangir Erdeniz'in öldürülmesinden 6 saat sonra Kızılay'daki Adalet Partisi Genel Merkezi, saat 19.00'da güpegündüz, yüzlerce kişinin gözü önünde, gözleri ve beyinleri ters dönenlerce tahrip kalıbyla tahrip ediliyor. Böylesine alçakça bir saldırı ve tahribata maruz kalan sadece Adalet Partisi binası değil, tecavüz, Türk demokrasisini tahribe yönelik menfur bir harekettir. Binada meydana getirilen hasar kolayca tamir edilir, edilebilir; ama Türk demokrasisinin vazgeçilmez unsuru olan arkasında milyonlarca Atatürk'çü, Atatürk milliyetçisi ve vatanperver taraftarları bulunan bir siyasi partinin, Adalet Partisinin, Cumhuriyet Halk Partisi Hükümeti döneminde ikinci kez böylece tecavüze uğraması neticesinde yaralanan gönüllerin ve demokrasinin ta-

miri kolay olmayacaktır. Tesellimizin kaynağı, can kaybının olmayışı yanında, Genel Başkanımız Sayın Demirel'in, büyük bir vatanperverlik duygusu içinde, eminim ki, yüreği yana yana, vatan sathındaki milyonlarca kalbi bombalanan Adalet Partililere sükûnet, sabır ve itidal tavsiye edişidir. (CHP sıralarından «Vah vah» sesleri)

Değerli arkadaşlarım;

Saymakla bitmeyen, değil bu olaylar, sadece Cumhuriyet Halk Partisinin merkez binası, bizim binamızın akıbetine Adalet Partisinin Hükümet döneminde maruz kalsaydı, o andan itibaren CHP nin Genel Başkanından dünya ve milletimiz neler duyardı? Ankara'da ve Türkiye'de o gece neler duyulup neler görülmezdi? Ama biz, Adalet Partisi olarak bu alçakça saldırının suçlularının yakalanmasını ve adalete teslim edilmesini görmek ve duymak istiyoruz.

Bunca olan bitenlerden, yanan ve yıkıldandan, yaralanan ve ölenlerden sonra; çekilmez pahalılık ve yokluk, ıstırap, çile ve elemelerden sonra, milletimiz sizden «Akgünler» inizi değil, mevcut ışığını daha fazla karartmamamızı; ne halk sektörünüzü, ne demokratik halk kooperatifinizi, ne de «Köye ulaşım» projesi gibi savsatmalarınızı istemiyor. İsteddiği şey, sizden, geldiğiniz gibi çekip gitmeniz ve bir daha gelmemenizdir. (CHP sıralarından gürültüler)

Yüce Heyete saygılar sunarım. (AP sıralarından alkışlar)

2. — *Hakkâri Üyesi Naci Cidal'in, Doğu Anadolu'da özellikle Hakkâri'deki vatandaşlarımız hakkında bazı yayın organlarının neşriyatına dair gündem dışı demeci.*

BAŞKAN — Cumhuriyet Senatosu Hakkâri Üyesi Sayın Naci Cidal, «Doğu Anadolu, özellikle Hakkâri halkımızın milli birlik ve beraberlik içerisinde olduğu halde, bazı yayın organlarının gerçek dışı endişelerinin yersizliği» hakkında gündem dışı söz talep etmişlerdir.

Buyurunuz Sayın Naci Cidal.

NACİ CİDAL (Hakkâri) — Sayın Başkan, Yüce Senatonun değerli üyeleri;

Son günlerde basında ve kamuoyunda bazı Doğu illerimiz ve özellikle seçim bölgem olan Hakkâri ile ilgili enteresan söylentiler yer almaktadır. Hem bir Hakkâri'li, hem de Hakkâri'nin seçtiği bir senatör olarak, bu söylentiler karşısında bir konuşma yapmanın, bu aşamada benim için görev haline geldiğini takdir ve teslim buyurursunuz.

Ne var ki, huzurunuzda resmi istihbarat bilgilerine sahip bir Hükümet yetkilisi durumunda bulunmadığım için, konuşmalarım, bölgeyi içinden tanıyan bir arkadaşımızın, sadece kişisel düşünce ve dileklerini yansıtmaktan öteye gitmeyecektir ve daha çok, bölücü fanatiklere, Hükümete bölücülüğü bile rek kıskırtıp, teşvik edenlere; konuşmaları bu sonucu doğuracak bir nitelik almakta olduğunun bile farkına varamayacak kadar ihtirastan gözü dönmüş bazı politikacılara uyarı niteliğini taşıyacaktır.

Ancak, uyarılarıma geçmeden önce, bölücülük konusunda bir temel düşüncemi söylemek istiyorum. O düşüncem de şudur :

Evet; bugün Türkiye'mizde bölücü nitelikte Kürtçülük güdenlerin varlığından söz edilmektedir; ama kanımca Türkiye'deki bölücülük faaliyetleri, söylen-tisi bulunan Kürtçülükten ibaret değildir. Belki ondan da daha tehlikeli olan şu bölücü faaliyetler mevcuttur.

1. Din ve vicdan hürriyeti maskesi altında, laikliği bir kenara itip, Türklük şuurunu yeniden ümmet şuru içinde eritme sonucu doğuracak, dine ve Türklüğe değil, Arap emperyalizmine hizmet niteliğinde faaliyetler; yani bir çeşit İslam Enternasyonalizmi.

2. Yine, Türklüğü ve sonuçta Türkiye'mizi Komünist emperyalizminin içinde eritmeyi amaçlayan, çoğu kez yüziine masum hümanist maske takarak ortaya çıkan faaliyetler;

3. Güzel yurdumuzun insanlarından güneyindeki'lere «Arap», Doğulusuna «Kürt», Kuzeylisine Laz, Çerkez, Abaza,» Trakyalısına ve hatta Batılısına «Dönme» vesaire diyecek ve böylece Türkiye'de neredeyse Türk bırakmayacak kadar alçak ya da birleştirici Atatürk Milliyetçiliği dururken, kafatası ölçmeye kalkacak kadar ilkel ve ahmak bölücü zihniyet ve faaliyetler;

4. Nihayet Türkiye'mizde bazı iktidarların Devleti, sosyal adaletçi ve milli devlet olarak kurup işleyemez hale getirmelerinin doğurduğu, yurttaş devletine ve toplumuna gücendiren tutumlar.

Bu noktayı şöylece açıklamak istiyorum.

Anlaşımına göre milli devlet, milli bir iç pazarı olan, bu pazarda adaleti egemen kılan, gerek pazarını ve gerekse ülkesini yeraltı ve yerüstü servetleriyle, insanın emeğini yurt içinden ve yurt dışından kimseye sömürmeden hakça bir düzen içinde işleyen devlettir.

Günümüzde toplumların elinden ülkelerinin tamamı ya da bir kısmı silah zoruyla ve bölüşülerek alınmıyor. Zorla alındığı zaman sağlanacak istifadenin çok daha fazlası yerli kapitalistlerle ve satın alınmış kukla iktidarlara işbirliği yapılarak sağlanıyor.

Bu durumda, ülkenin toprağından bir parçayı bölüp yabancılara vermekle ülkenin ürününü ve servetini yabancıya kaptırmak arasında, çıkar ve bölücülük açısından önemli bir fark yoktur.

Bu itibarla, siyasi iktidarlar olsun, kapitalist işbirlikçiler olsun, bu şekilde hareket ettikleri zaman birer bölücüdürler.

Türkiye'de dış sömürü mihraklarıyla hangi din ve etnik grupların işbirliği yapabileceğini ise söylemeye gerek yoktur. Bunların bu tür faaliyetlerine göz yuman siyasi iktidarların ise Devleti, milli bir devlet halinde işlettiğinden söz edilemez. Daha ileri giderek ve Atatürk'ün ifadesiyle diyebiliriz ki, bunlar kendi emellerini modern müsebbip diyebileceğimiz dış sömürülerin emelleriyle birleştirdikleri için sadece bölücü değil, aynı zamanda yıkıcıdır.

Bölücülük hakkındaki genel ve genel olduğu kadar da temel saydığım görüşlerimi böylece belirttikten sonra, kısmen uyarı niteliğindeki bazı hususları belirtmek ve bu Yüce kürsüden onların muhataplarına seslenmek istiyorum. Önce Hükümete sesleniyorum.

Türkiye'mizde kürtcülük suçunun yaratılması hatah devlet ve Hükümet politikalarının sonucudur. Söyle ki :

Tarihten bilebildiğim kadarıyla ve çok özette Şah İsmail'i yenen Yavuz Sultan Selim'in tampon bölge yaratma politikasından Kanuni'nin Fransuva'ya yazdığı meşhur mektubunun muhtevasından, ondan sonraki Osmanlı Padişahlarının izlediği göçebe Türkmen yerleştirme politikası sonucu izlenen hatalı yollar ve bunlara ilaveten Sultan Hamit döneminin yarattığı Hamidiye Alayları döneminde hortlatılan ağalık ve beylik politikası ve bu politika sonucu oluşan Kürt - Türk ihtilafı hatalı devlet ve Hükümet politikalarının sonucu değil midir? Ortada ekilmiş bu toplumlar varken emperyalistler bunları körükleyerek yararlanmaya çalışmazlar mı?

Değerli senatörler;

Bugünkü huzursuzlukların kökekinde geçmişten gelen hatalarla Ortadoğuda güçlü bir Türkiye görmek istemeyen dış mihrakların oyunu yatmakta değil midir?

Bütün bunlara ek olarak bugün çeşitli yayınlardan, sorumsuz beyanlardan ve estirilerek istenen halvalardan öyle hissediyorum ki, Türkiye'nin gerçek bölücülerini, yukarıda saydığım diğer bölücülük sebeplerini maskeleyip Hükümeti şiddete dayalı bir Kürtcülük hareketine, hatta kardeşi kardeşe kırdırmaya yöneltmek istiyorlar. İşte Hükümetin dikkatini esas bu noktaya çekmek istiyorum.

Ortadoğuda, özellikle Suriye ve Irak'ta, hatta Hicaz'da İslamiyetin, Arap kültürünün ve Arabı «Kavm-i necip» sayan hatalı Osmanlı düşünce ve politikasının sonucu olarak binlerce Türk ailesi Araplaşmış ve bugün kendisini Arap kabul eder duruma gelmiştir. Kürtleşme de böyle olmuştur. Kısacası Türk - Kürt kardeşidir. Kardeşin kardeşe yaklaşması ise şiddetle değil, kardeşliğe dayanmalıdır. Bu yaklaşımda bence Hükümet oyuna gelmemeli ve politikasını şiddete değil, şu temel ilkelere dayandırmalıdır.

1. Her şeyden önce Atatürk'ün bölücü değil, birleştirici ve bağlayıcı milliyetçilik anlayışıyla laiklik ilkesine dayanmalıdır. Atatürk, Misakı Milli hudutları dahilinde; yani Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasında emeği geçen ve «Türkü» diyen herkesi Türk kabul etmiştir. Anayasamızın 54 nci maddesinde, «Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türktür.» hükmü yer almıştır. Buna göre hükümetlerin kafasında hiç bir yörenizin hiç bir halkı Türkten gayri bir unsur olarak telakki edilmemelidir. Laikliğe sımsıkı bağlanarak kötü politikacının din sömürüsüne ve mezhep ihtilafına son verilmelidir.

2. Aldatılmak istenen vatandaşlarımız şiddet yoluyla değil, çağın eğitici, etkili metot ve yöntemleriyle uyarılmalıdır.

3. Özellikle Doğu ve Güneydoğu'da, benim de sözcüsü bulunduğum, varlığı Senato Araştırma Komisyonunca da saptanmış ve yakında Yüce Heyetinde sunulacak olan rapordan da anlaşılacağı üzere, bölgeler arasında sosyal, ekonomik ve kültürel alanındaki büyük dengesizlikler süratle giderilmeye çalışılarak mahrumiyet bölgesi insanlarına el uzatılmak suretiyle Devlete ısındırılmalıdır.

Esasen bu bölge halkı şimdiye kadar Devlete vergisini orduya askerini vatana canını vermekte hiç bir bölge halkından geri kalmamıştır. İyi muamele görürse sadıktır, vefahdır, munistir ve itaatkardır. Kısacası, işçinin greve giderken, ücretim az deyip fazla ücret istemesi nasıl doğal karşılanıyorsa, başka türü yorumlanıyorsa, mahrumiyet bölgesi insanlarının

Anayasal haklara dayanarak çağdaş uygarlığın nimetlerinden yararlanmak, insanca yaşamak istemeleri de bir başka şekilde yorumlanmamalıdır. Anayasamızın öngördüğü reformlar biran önce yapılmalıdır.

4. Bölgede çağ dışı kurumlar tasfiye edilmeli, halk çağdaş ve hakça bir düzene kavuşturulmalıdır.

Tabii bütün bunların yapılması ve çözümü, yoldan elektriğe, okuldan hastaneye kadar pek çok tali problemlerin çözümüne bağlıdır. Bugünkü Hükümetimiz, bir partili olarak söylemiyorum, gerçekten ve gücünün yettiği ölçüde böyle bir politikaya başlamış bulunuyor. Bunu şükranla belirtmek isterim. Ancak, günün şartları, iç ve dış tahrikler karşısında bu konudaki gayretini azami sınıra çıkarmak durumundadır.

Şimdi de varlığundan söz edilen, tahrik ve teşvik edildikleri söylenen bölücü Kürtlere sesleniyorum.

Dünya, en azından şimdilik Avrupa, hatta Arap âlemi birleşmeye ve birliğe giderken Türkiye'den ayrılmayı düşünmek niçin? Türk idaresinden siyasal eşitsizlikten bahsetmek insafsızlık olur. Osmanlı İmparatorluğunda olduğu gibi, Cumhuriyet döneminde de kendini Kürt kabul edenler, bakanlık dahil Devletin her kesiminde en üst kademelere kadar yükselmişlerdir. Türkiye Cumhuriyeti yönetimini ve surlarını Türk - Kürt ayrımını yapmadan bunlara teslim etmiş ve hatta dış kurum ve kurumlarda bile bunlara Türkiye'yi temsil ettirmiş, kendilerinden şüphe etmemiş ayırım yapmamıştır. İnsanlığın gelişim serüveni içinde ayrılığı bilimsel temeli olmayan şeylere bağlamak toplumları sağlıklı karar ve sonuçlara götürmez.

Ancak, bizim bölgeler geri bırakılmıştır. Bu doğrudur. Ne var ki, bunun maksatlı olarak yapıldığı propagandası doğru değildir. Esasen Türkiye uzun süre dengeli, planlı, sağlıklı bir kalkınma ve iyi bir yönetim görmemiştir. Kapkaç düzeni içinde yatırımlar suyu, yolu, enerjisi yetişmiş işçisi bulunan, aynı zamanda istihlak pazarlarına yakın, sevk ve ihraç kolaylıkları olan yörelere yapılmıştır. Bu durum kapitalizmin tabiatında mevcuttur. Ağalığın ve şihhğin ve dedeliğin tabiatında mevcuttur. Kısacası, bölgenin geri bırakılmışlık durumu bir art niyetten doğmamıştır; ama sebep ne olursa olsun bu geri bırakılmışlığa elbette razı alınmaz ve olmayacaktır.

İşçinin emek hakkını istemesi gibi, geri kalmış bölge insanları da kendi emek, gayret, sermaye ve bilgilerini de katmak suretiyle, hükümetlerden elbette daha iyi, daha hakça ve insanca bir yaşam düzeyi isteyeceklerdir; fakat kopma ve bölünme istemeyeceklerdir, istememelidirler. Zira bunun makul bir ne-

deni de yoktur. Sonra Türkiye'den kopulup da ne yapılacaktır? Uzun mazileri olan köktü devletlerin bile çatır çatır çatırdadıkları bu sırda hangi sosyal, ekonomik, endüstriyel ve kültürel olanaklar ve kalifiye insan ve askeri güç ile çağın modern ve komplike devleti kurulup işletilecektir? Bu kolay mıdır? Çevremizde, Afrika'da kurulan ve her biri bir taraftan emperyalistlerin çengellerine takılı kukla devletlerden farklı olunur mu? Çarpışan ihtiraslar uğruna hergün yüzlerce insanını kaybeden, emperyalistlerin güç deneme sahası haline gelmiş bulunan bu kuruluş biçimleri özlenilecek biçimler midir?

Bölücü olduğu iddia edilen Kürtler, tekrar ediyorum, gerçekçi olunuz. Ham hayallerin peşinden koşmayın. Koşarsanız sadece içinde yaşadığımız Devlete değil, kurtarmak istediğiniz kimselere ve kendinize zararlı olursunuz. Faydalı olacağınız yer yok mudur? Var. Bu da Türkiye'yi bölmek, zaafa uğratmak, en azından huzursuz kılmak isteyen dış mühraklardır; birer hain ya da gafil olarak bunların işine yararsınız.

Aziz arkadaşlarım;

Sözlerimi bitirmeden önce diğer bölücülere de birkaç söz söylemek istiyorum. Diğer bölücülerin kimler olduğunu yukarıda söylemişim. Şimdi bunlardan ümmetçiler; çağ dışı kafamızda İslam enternasyonalizmi düşüncenizi sizler de bir köşeye bırakınız. Bunlar çıkmaz sokaklardır.

Keza enternasyonalist komünistler; sizler de hayalden vazgeçiniz. Türkiye'nin kapitalist ekonomik sistemle kalkınmayacağı fikriniz doğrudur. Sosyalizmi yalnız ekonomik alanda ve Türkiye'nin kalkınması için bir araç olarak görürseniz taraftar toplayabilirsiniz; fakat Türklüğü komünist enternasyonalizmin içinde eritmeye kalktınız mı, hayır. Türkiye bunu istemez ve isteyemez. Çünkü o zaman Türklerin, her şeyi ile bar bar bağırduğumuz, hepimizin de candan isteyip üzerinde titredığımız bağımsızlığı ile bile oynamış olursunuz. Bu açık bir ihanettir.

Kafatası ölçenler, mezhepçilik güdenler; çok kötü yoldasınız.

Tefeciler, aracılar, vurguncular, kazanca doymak bilmeyen, bir yatırıp bin kazananlar, haksız kredi ve vergi fadesi, yüksek faiz alanlar, kaçakçılar, maskeli, maskesiz soyguncular, yurt içinde kalanlar, yurt dışına kaçanlar, utanmaktan nasibi olmayan, yüzleri köseleye dönmüş kötü politikacılar; toplum kesimlerini nasıl birbirinden soğuttuğunuzu, aralarına nasıl..

MEHMET KILIÇ (Gaziantep) — Leninciler, Maocular yok mu?

CAHİT DALOKAY (Elâzığ) — Var var, onları da söyledi.

NAÇİ CİDAL (Devamla) — Kapanması zor uçurumlar açtığının, neleri istismar ederek nasıl bölücülüğün en korkuncunu yapmakta olduğunuz farkında mısınız? Bilmiyorsanız söyleyeyim: Sizler de bölücü Kürtler kadar, belki onlardan da daha tehlikelisiniz. Çünkü, sizlerin istediğinizde sınır yok ve dinamitlerinizi belli bir yöreye veya bölgeye değil, yurdun ve ulusun her yerinde, Devletin ise temeline koyuyoruz. Bu da o denli bir ihanettir.

Şimdi hepimize toptan sesleniyorum. Yaptıklarınızdan ve yapmakta olduklarınızdan vazgeçin. Gelin laiklikte, gelin Atatürk milliyetçiliğinde, gelin 27 Mayıs Anayasasının ruh ve felsefesinde ve milli ve sosyal adaletçi, demokratik hukuk devleti, ülkenin ve milletin bölünmezliği ve bir bütün olduğu ilkesinde, yürekten bağlı olarak kurup işletmekte birleşelim. («Bravo» sesleri)

Şayet birleşmezseniz, biliniz ki, Hakkâri ne ise Edirne odur; İzmir ne ise, Van da olur. Hiç birinden hiç bir karış toprak hiç bir sebep ve bahane ile hiç bir yere verilemez; ama sonuç sizler için hüsrân olur ve de olacaktır.

Beni dinlemek lütfunda bulunduğunuz için hepimizi saygı ile selamlarım. (Alkışlar)

Buyurun Sayın Naci Cidal.

3. — *Cumhurbaşkanınca S. Ü. Fethi Çelikbaş'ın, Ticaret Bakanlığının DEMAS Su Ürünleri Sanayii ve Pazarlama A. Ş. ne karşı giriştiği icraata dair gündem dışı demeci.*

BAŞKAN — Cumhuriyet Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye Sayın Fethi Çelikbaş, Ticaret Bakanlığının DEMAS Su Ürünleri Sanayii ve Pazarlama Anonim Şirketine karşı giriştiği icraat hakkında gündem dışı söz talep etmişlerdir.

Buyurun Sayın Çelikbaş.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Sayın Başkan, muhterem üyeler;

Ashında özel gibi görünen; fakat Ticaret Bakanlığının politikasında esaslı bir tatbik aldığı takdirde büyük huzursuzluklar yaratacağından şüphe edilmek lazım gelen bir konuyu huzurunuzda getirdiğim için evvela özür diliyorum.

1969 yılında kırk küsur müteşebbis Türkiye'de deniz mahsulâtını değerlendirmek ve enttgre bir balık sanayii kurmak maksadıyla ani kuruluş halinde 2

milyon liralık bir anonim şirket kurmuşlar. 1972 yılının başında da 2 milyonluk bu şirketin sermayesini 50 milyon liraya çıkartmak suretiyle bir miktar da hamiline muharrer hisse senedi çıkartarak sermayeyi tezyit etmişler. 9 600 adet biner liralıktan hamiline muharrer senet 9 milyon 600 bin lira, geri kalan da 40 milyon 400 bin liralık nama muharrer hisse senetleri sahipleriyle halka açık bir şirket. Fakat, kurucular arasında ihtilaf zuhur etmiş; azınlıkta olanlar, çoğunluğu teşkil edip idare heyetine geçenlerin aleyhinde devamlı olarak mahkemelere, resmi makamlara müracaat ederek haklarını aramaya gayret etmişler. Bu mahkemelerde davalar görülmekte iken ilgili bakanlıklara da müracaat ederek döviz kaçakçılığı yaptığı, vergi kaçakçılığı yaptığı ve idarede bazı suiistimaller yapıldığı şeklinde Ticaret Bakanlığına, Maliye Bakanlığına müracaat etmişler. Maliye Bakanlığında vaki müracaatta da bir Parlamento üyesi arkadaşımız yazılı sual sorarak işi daha olumlu bir safhaya intikal ettirmiş.

Ticaret Bakanlığı verdiği cevapta, (Soru 1977'nin birinci ayında verilmiş, ikinci ayında zamanın Ticaret Bakanı tarafından cevaplandırılmış) «Mevzuata uyarak konunun Teftiş Heyetine intikal ettirildiğini, takip edeceğini ve saireyi, diğer soruların kendilerini alakadar etmediğini, kendisini alakadar eden soruları da teftiş neticesi geldikten sonra intikal ettireceğini» beyan etmiş.

Bu arada hükümetler değişince konu ileri bir safhaya intikal etmiş. Bu defa Ticaret Bakanlığı 1978 yılının başında, şirket idare heyetlerinin tatminkâr cevap vermediği düşüncesiyle anasözleşmenin kendisine verdiği yetkiye dayanarak, olağanüstü olarak Hissedarlar Umumi Heyetini toplantıya davet etmiş.

Gerçekten Anasözleşmenin, «Ticaret Bakanlığı iüzum gördüğü hallerde Şirket Umumi Heyetini gerek adi, gerekse fevkalâde olarak toplantıya çağırır. Bu toplantıya ait gündemi tanzim ve ilan eder. Bu hususlarda yapılacak her türlü masraflar Şirket tarafından ödenir.» diye bir maddesi var.

Nihayet, umumi heyet toplantısı yapılabilmek için hazırun cetveli yapmak lazımdır anonim şirketlerde. Bu hazırun cetvelinin yapılması, nihayet nama muharrer hisse senetlerinin tespiti, hamiline muharrer hisse senetlerinin sahiplerinin tespiti ve sahiplerin kaçır oyu kullanacağını tespitiyle alakalıdır. Bu kayıtlara bakılmadan hamiline muharrer hisse senetlerinin bankalara tevdi edilerek, bir makbuzun İdare Heyetine intikali gibi bazı formalite muameleleri

tespit edilmeden hazırun cetvelinin yapılması imkanı yoktur.

Bakanlık kendine göre yaptığı hazırun cetveli ile Umumi Heyeti fevkalade olarak toplantıya davet etmiş. Birinci toplantı Martta; nisap hasıl olmamış. İkinci toplantı Mayısta yapılmış, 17 saat sürmüş, netice alınmamış. Üçüncü toplantı, nihayet ihtilafli olarak bitirilmiştir.

İş mahkemeye intikal etmiş.

Muhterem arkadaşlarım;

Ticaret Bakanlığının murakabesine ait hükümler, kanunumuzda tespit edilmiştir. Bakınız, aynı Bakanlığın sevk ettiği ve Bakanlar Kurulunca yürürlüğe konulan bir tüzük var; 1972 yılının 7 Ağustos tarihinde neşredilmiş, Ortaklıklarını Denetimine Dair Tüzük. Bunun ikinci kısmı denetleme esaslarından bahsediyor. 8 nci maddesinde yetkisinin gayri hukuki muameleler karşısında ne olduğunu tespit ediyor. 8 nci maddenin (c) fıkrası diyor ki:

«Yöneticilerin hukuki sorumluluğunu gerektiren hususlar tespit edilirse, gündeme alınarak, Genel Kurulca ibra sırasında gereğinin kararlaştırılmasını sağlamak üzere Bakanlığa verilir.» Bakanlık böyle bir muameleye tevessül edeceği yerde, olağanüstü toplantıların davetiyesinde hazırladığı gündem gereğince şöyle maddeleri sıralıyor:

«Gündem maddesi :

1. Açılış, Başkanlık Divanı seçimi; bir başkan, bir başkanvekili, iki kâtip, iki oy toplayıcı seçimi.
2. Başkanlık Divanına, Genel Kurul toplantı zahtırlarını ortakları adına imzalama yetkisi verilmesi.
3. Mevcut Yönetim Kurulu ve murakıplar hakkında görüşme açılması ve karar verilmesi.
4. Yönetim Kurulu üyeleri ve yeni murakıpların seçimi.
5. Dilek ve temenniler.»

Dilek ve temenni aynı şey aslında; ama ayrı ayrı şeylermiş gibi onu da ilave etmişler.

Muhterem arkadaşlar;

Bu kadar gayri hukuki bir davranış eğer Türkiye'de usul haline getirilecek olursa, anonim şirketlerin içerisinde çalışma imkânı kalmaz, huzur kalmaz.

Ticaret Bakanlığının yapacağı, konuyu ilgili ticaret mahkemesine intikal ettirmektir. Bütün mevzuatımız bunu tespit eder. Şimdi, Bakanlığın murakabesine bağlı kooperatiflerin yönetim kurullarını dahi de-ğiştirip de-ğiştirmemesi münakaşa edilen bir devirde, Bakanlığın hiçbir surette doğrudan doğruya ilgisini

mucip olmayacak anonim şirketlerin kendi komiserinin nezareti altında seçilmiş olan yönetim kurullarını, hodbehoh azleder ve yeni yönetim kurulları seçimleri yolunu açacak olursa, Türkiye'de bu büyük bir kargaşaya sebebiyet verir. Bakın, nitekim Türkiye için fevkalâde mühim olan böyle bir şirketin umumi heyet toplantısının arifesinde basında başlık halinde çıkan (Her gazete kendi tandansına göre) yazılar şudur:

«Halka açık bir şirketin kongresine katılan CHP milletvekilleri tabanca çekti:»

Bir başkasında, «DEMAS Kongresinde komandolar, Ticaret Bakanlığı müfettişlerine ve CHP milletvekillerine saldırdılar.»

Muhterem arkadaşlar,

Bu dernek değil, ticari müessese. Bir ticari müessesenin böylesine neşriyata maruz kalması kadar zararlı bir şey olamaz o müessese için. Bunun hissedarlarını korumak Bakanlığın vazifesi; ama bu şekilde değil. Şimdi böyle bir ticari şirkete hangi müessese kredi açar, hangi müessese emniyet içerisinde bununla muamelesini yürütmeye kalkar?...

Bu itibarla, bunu polemik mevzuu yapmak, umumi efkâr önünde yerli, yersiz tenkitlerle uğraşmak değil, Bakanlığın yapacağı, Tüzükte belirtildiği gibi, yolsuzlukları tespit ederek ilgili ticaret mahkemesine intikal ettirmekten ibaret iken, maalesef şirkete büyük zararlar verme pahasına böyle bir davranış içerisinde girmiştir, bu fevkalade üzücüdür. Bunun tekerür etmemesini bilhassa temenni ediyorum ve bu arada çok lafı edilip de ne idüğü belli olmayan şu halka açık şirketlerin de mevzuatımız içerisinde dört başı mamur tanziminin lüzumuna işaret etmek istiyorum. Bu halka açık anonim şirketler nedir, ne değildir, bu bir kere kesilsin atılsın. Bu şirketleri kurmak suretiyle memleketin kalkınmasına yardım etmek isteyen müteşebbislerin şevki kırılmasın, herkes ne yapacağını bilsin. 8 - 10 yıldan beri bunun konuşması yapılır, hatta birçok kararların içerisinde geçer; ama nedir, belli değildir.

Arkadaşlar,

Hukuk düzen getirir, bir nizam getirir. Vazı kanunun vazifesi de, böyle kargaşa yaratılan yerde düzen, nizam getirmektir. Ben bu vesileyle Hükümetten rica ediyorum, halka açık şirketlerden ne anlıyorsa süratle mevzuatımıza bunun tanzimi ile alakalı hükümler getirerek biran evvel kanunlaşması hususunda gayret sarf etmesi ve aynı zamanda Ticaret Bakanlığının da murakabe vazifesini yasalara uygun

bir biçimde yapmasının usul haline getirilmesini temenni ediyorum.

Teşekkür ederim.

4. — *Muş Üyesi İsmail İlhan'ın, Türkiye'nin dış politikasına dair gündem dışı demeci.*

BAŞKAN — Son olarak Cumhuriyet Senatosu Muş Üyesi Sayın İsmail İlhan, Türkiye'nin dış politikası konusunda gündem dışı söz talep etmişlerdir; buyurun Sayın İlhan.

İSMAİL İLHAN (Muş) — Sayın Başkan, değerli senatörler;

Sayın Bülent Ecevit'in Kıbrıs, ambargo, Türkiye'nin borçlarının ertelenmesi ve yeni kredi imkanlarının bulunması konusunda Almanya, İngiltere, Belçika ve Amerika'da yapmış olduğu temaslar genellikle olumlu geçmiştir. Sayın Başbakan, yoğun çalışmasıyla Türkiye'nin bu sorunların ilgili Devlet yetkililerine ve basına en iyi şekilde anlatmıştır. Ecevit bu temaslarda çok açık konuşmuş ve kuşku uyandırmamaya çalışmıştır. Bu tutumunda da başarılı olmuştur. Kimseye şantajda bulunmamış ve fakat Türkiye'nin yararlarını düşünürken ve bu hususlarda gereken girişimlerde bulunurken de, «Hiçbir devletten müsaade almayacağımı ve çekinmeyeceğimi» açık olarak söylemiştir. Bunu Helmuth Schmidt'e, bunu Carter'e söylemiştir. Yeri gelmiş, basın toplantılarında aynı konu Ecevit tarafından açık olarak dile getirilmiştir.

Başbakanın Batı ülkelerindeki girişimleri olumlu ve yararlı olmuştur. Batı basını, özellikle Yunan ve Rum basını takip edince, Sayın Ecevit'in bu husustaki başarısını inkar etmek mümkün değildir. Buna rağmen, ambargonun kalkacağını söylememiz mümkün değildir. Şu anda bu hususta hiç kimse kafi bir şey söyleyemez. Ancak, Sayın Ecevit ambargonun kalkması için şimdiye kadar görülmemiş bir çaba içine girmiş, bu konuda da bütün kozlarını kullanmıştır. Ambargo, buna rağmen kalkmazsa, bundan sonra da zor kalkar.

Sayın Başkan, değerli senatörler;

Sayın Başbakanın beş günlük Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğindeki gezisi ve temasları da basında, TRT'de takip ettiğimiz kadarıyla çok yararlı geçmiştir. Batı ülkelerinin şimdiye kadar üzerinde bizimle tartışma konusu bile yapmak istemedikleri birçok konularda Kuzey komşumuz bize çok anlayışlı davranmıştır. İki ülke arasındaki önemli sorunlar olarak düşünülen Karadeniz Kıta Sahaneliği, FIR hattı konularında çok uyumlu çalışmalar olmuştur.

Kıbrıs konusunda Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Birliği, öteden beri takip etmekte olduğu görüşten vazgeçmemekle beraber, bizim görüşlerimize anlayış göstermiş olduğunu ortak bildiriden öğrenmek mümkündür. Ayrıca, Türkiye'nin içinde bulunduğu iktisadi darboğazdan kurtulması için, Sovyet Rusya'nın birçok hususlarda yardımcı olmak istediği anlaşılmaktadır. Bu ve daha birçok hususları içine alan ve her iki devlet yetkililerince imzalanan anlaşmaların gelecekteki uygulamaları hakkında şimdiden bir şey söylemek, henüz vakit erken ise de, tümünün değerlendirilmesinde Sayın Bülent Ecevit'in Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğine yapmış olduğu gezisi ve neticeleri olumlu olmuştur.

Ancak, önemle belirtmek isterim ki, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğinin Türkiye'ye karşı bu şekilde anlayışlı davranmasının nedenlerini de çok iyi bilmemiz ve ona göre hareket etmemiz ve gerekirse bu konuda gerekli önlemleri de almamız gerekir.

Bu sebeple, Türkiye'nin jeopolitik durumu ve dünyanın değişen şartları açısından izlenmesi gereken dış politikamızın tespiti için Senatoda bir genel görüşmenin açılmasının çok yararlı olacağı, hatta zorunlu olacağı kanaatindeyim. Ancak, saptanacak olan dış politika bu şekildeki bir çalışmanın sonucu olursa, tutarlı ve inandırıcı olur. Bu konuda bir süre önce Milli Birlik Grupunca verilen ve oybirliği ile kabul edilen önerge, sonradan her nedense geri alınmıştır. Her hangi bir partiyi hedef almadan Türkiye'nin genel dış politikası konusunda Cumhuriyet Senatosunda açılacak bir genel görüşmede ele alınması, tartışmalara basın ve bilim çevrelerinin de katılmaları ile çok yönlü ve uzun vadeli esnek bir yolun saptanması bakımından çok yararlı olur kanaatindeyim.

Sayın Başkan, değerli senatörler;

Türkiye'nin dış ilişkilerinde sık sık büyük sıkıntılar ve yalnızlıklar içinde kaldığı olmuştur ve olmaktadır. Yalnızlığın nedenlerini evvela yakın tarihe kadar sürdürülen yanlışlıklarda aramak gerekir.

Gerek Osmanlı İmparatorluğunun son devrinde, gerekse Cumhuriyet devrinde Atatürk'ün ölümünden 1964 tarihine kadar Türkiye'nin izlediği dış politika uzun vadeli ve ileri görüşlü olmamıştır. Halbuki dünyanın birçok devletleri yüzyıllardan bu yana, ana hatları değişmeyen; fakat günün şartlarına göre, revize edilebilen dış politikalarını sürdürmektedirler. Mesela, Sovyetler Birliğinin bugünkü yayılma, sıcak denizlere inme politikasının Rus Çarlarınca sürdürülen politikaya, özellikle Çar büyük Petro'nun siyasi

vasiyetnamesine uygun olduğu söylenebilir. Çarlık Rejimi devrilmiş; fakat dış politikada anahedefler değişmemiştir.

Amerika Birleşik Devletlerinin dış politikasında, Montraux Doktrininin bugünkü çıkarlarına uygun biçimde uygulandığı söylenebilir.

İngiltere'nin, Avrupa, Asya, Çarlık Rusyası ve Osmanlı Devletlerine karşı izlediği politika geçtiğimiz iki yüzyıl boyunca belirli hedeflere ve İngiltere'nin uzun vadeli çıkarlarına bağlı kalmıştır. Bu politika uyarınca İngiltere, 1853 Kırım, 1876 - 1877 Osmanlı - Rus Harplerinde Osmanlı Devletini desteklemiştir.

Yunanistan, Osmanlı Devletine ve Türkiye'ye karşı 1828 yılından bu yana değişmez bir politika izlemiştir, Kıbrıs için Enosis davası, bu politikanın önemli bir unsuru olmuştur. Bugünkü Ortak Pazarı oluşturan Avrupa ülkelerinin uzun vadeli, çok yönlü politik bir strateji etrafında birleştikleri ve ilişkilerinde rejim farkının bile gözetilmediği açık görülen bir gerçektir. Osmanlı İmparatorluğunun tarih sahnesinden silinmesinde belirli, uzun vadeli bir dış politika görüşünün yokluğu büyük rol oynamıştır.

Sayın Başkan, değerli senatörler;

Cumhuriyetin kurulmasından bu yana, dış politikada kısa dönemli değişik tutumlar süre gelmiştir. Atatürk, ezilen ve bağımsızlık savaşı veren milletlerin ilk büyük liderlerindedir. Zaferle sonuçlanan İstiklal Savaşından sonra, tarafsızlık ve «Yurtta sulh, cihanda sulh» ilkelerine bağlı Türkiye Cumhuriyetinin uzun vadeli, çıkarlarına uygun bir politika izlemiş ve bu amaçla 1934 yılında Yugoslavya, Yunanistan, Romanya ile Balkan, 1937 yılında İran, Irak ve Afganistan ile Sadâbât Paktının kurulmasında önderlik etmiştir; fakat Atatürk'ün ölümünden sonra işbaşına gelen hükümetler, uzun vadeli bir dış politika görüşünde devam etmemiş, dış politikada başka devletlerin ipoteğini kabullenmişlerdir.

Cumhuriyet Türkiye'si, emperyalizme karşı bağımsızlık savaşı verilerek kurulduğu ve bu alanda ezilen dünya uluslarına ışık tuttuğu halde, İkinci Dünya Savaşından sonra bağımsızlık savaşı veren ve Türkiye'yi örnek alan uluslara karşı gereken ilgi gösterilmemiştir.

Yüzyıllar boyunca Türklerle aynı bayrak altında kader birliği yapmış, beraber çarpışmış, beraber ölmüş, din birliği, tarih ve kültür ortaklığı içinde bulunmuş Fas, Tunus ve Cezayir milletlerine bağımsızlık savaşlarında, Arap - İsrail çatışmalarında, Türk Hariciyesi emperyalistlerin tarafını tutmuş, Birleşmiş Milletlerde ve uluslararası platformlarda Türkiye bu ülkeler

aleyhinde İngiltere, Fransa ve Amerika ile birlikte oy kullanmıştır.

Bu konuda Tunus Devlet Başkanı Sayın Habib Burgiba'nın 1965'teki Türkiye ziyaretinde, 25 . 3 . 1965 günü Türkiye Büyük Millet Meclisinde yaptığı samimi ve ibret verici konuşmasından hepimizin, özellikle Dışişleri Bakanlığının yetkililerinin öğrenmeleri gereken çok şey vardır.

Sayın Burgiba bu konuşmasında, Tunus halkının, İse öğrencisi iken kendisinin ve bütün Arap ülkelerinin Türk Kurtuluş Savaşına gösterdiği yakın ilgiyi büyük bir heyecan ve veciz bir ifade ile dile getirmiş; ancak 1952 yılında Tunus'un bağımsızlığı konusuna Güvenlik Konseyi gündemine alınması için yapılan oylamada, Türkiye'nin İngiltere ve Birleşik Amerika ile birlikte Tunus aleyhine oy kullanmasının yarattığı üzüntüyü belirtmiş ve tarihi konuşmasını, dakikalarca Türkiye Büyük Millet Meclisinde alkışlanan konuşmasını şu sözlerle bitirmiştir:

«Bizim sömürgeleşmemiz sizin yenilginiz olmuştur. Sizin Kemalist ihtilaliniz ise bizlere maya oldu. Ondan sonra siz de, biz de birbirimizi daha iyi tanımaya merak ve gayret etmeden bir müddet yol aldık. Şimdi ise iki tarafın da istifade edeceği bir işbirliği kurmanın elverişli saati gelmiştir.

Sözlerimi bitirirken, müsaadenizle vaktiyle okul defterime yazdığım kelimeleri şimdi tekrar ederek gençleşmenin zevkine kavuşayım:

Yaşasın Türkiye.»

Sayın Tunus Devlet Başkanımında çok güzel belirttikleri gibi, İslam milletlerinin ve Üçüncü Dünya Ülkelerinin bağımsızlık savaşları sürdürülürken ve onların bizim siyasi desteğimize ihtiyaçları varken, Türkiye kendilerine gereken ilgiyi göstermemiştir. Emperyalizme karşı bağımsızlık savaşı sonucunda kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devletinin, bağımsızlık savaşı veren ulusların yanında belirli ve uzun vadeli bir dış politika stratejisine sahip olması, özellikle din, tarih ve kültür birliği içinde bulunduğumuz milletlerin davalarına en yakın ilginin gösterilmesi gerekirdi.

Sayın Başkan, değerli senatörler;

Sözlerimi bitirmeden evvel şunu da belirtmek istiyorum:

İzlediğimiz tutarsız dış politikanın bugünkü sonuçlarına bakarak kimseyi suçlama ve kimseye gücenme hakkımız yoktur. Zira, ektiğimizi biçiyoruz. Türkiye'yi uzun süre yönetenler, uluslararası ilişkilerin kısa zaman içinde bu denli hızla değişip gelişeceğini, emperyalizme karşı bağımsızlık savaşı veren ülkeler

den 200 - 500 bin nüfuslu olanlarının bile Birleşmiş Milletlerde büyük devletlerle eşit haklara sahip olabileceklerini ve dengenin bir gün bunların lehine değişeceğini daha evvel görmedikleri için bugünkü biçimde bir yalnızlığa düşmüş bulunuyoruz. Ancak, bundan böyle geçmişten ders alabilirsek o da bizim için bir kazanç sayılır.

Devlet idaresi ve dış politika uzun vadeli hesap ve ihtimallere göre tayin edilmelidir.

Kıbrıs konusunda, Johnson'un mektubuna, De Gaulle'nin menfi tutumuna kızıp dünyadaki yerimizi yeniden tayin etmeye kalkmak da isabetli bir çözüm değildir. Zira, dış politikada ve devlet idaresinde her türlü ihtimal önceden hesaplanmalıdır. Hiç bir ülke, yıllardan beri izlediği politikayı, büyük rizikoları göze almadan 24 saat içinde değiştiremez.

Türkiye, 1964'te Kıbrıs konusunun Birleşmiş Milletlerde oylanmasından sonra dünyada yalnız kaldığını öğrenmiş ve dış politikada yeni imkânlar aramaya başlamıştır; ancak bu uyanışta çok geç kalmıştır. Hâlâ devamlı, kalıcı, siyasi grup ve bağımsızların asgari müstereklerde birleşebileceği uzun vadeli ve geleceğe dönük bir dış politika stratejisi tespiti yoluna gidilmemiştir.

Yeni dış politika, detant anlayışına uygun, dünya barışına katkıda bulunabilecek nitelikte olmalı ve ülkemize, uluslararası alanda tarihi, coğrafi ve stratejik durumumuzun hak ettirdiği saygınlığı sağlayabilecek hedeflere yönelmelidir.

Hepinize saygılar sunarım. (Alkışlar).

5. — Görev ile yurt dışına gidecek olan Ulaştırma Bakanı Güneş Öngüt'e, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Orhan Alp'in vekillik etmesinin uygun görülmüş olduğuna dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/1450)

BAŞKAN — Gündeme geçiyoruz efendim.

Cumhurbaşkanlığı tezkeresi var, takdim ediyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Görev ile yurt dışına gidecek olan Ulaştırma Bakanı Güneş Öngüt'ün dönüşüne kadar; Ulaştırma Bakanlığına, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Orhan Alp'in vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu arz ederim.

Fahri S. Korutürk

Cumhur Başkanı

BAŞKAN — Yüksek Heyetin bilgilerine sunulur.

6. — Görev ile yurt dışına gidecek olan Başbakan Bülent Ecevit'e, Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı Orhan Eyüpoğlu'nun vekillik etmesinin uygun görülmüş olduğuna dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/1452)

BAŞKAN — Bir başka Cumhurbaşkanlığı tezkeresini takdim ediyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Görev ile yurt dışına gidecek olan Başbakan Bülent Ecevit'in dönüşüne kadar; Başbakanlığa, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Orhan Eyüpoğlu'nun vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu arz ederim.

Fahri S. Korutürk

Cumhur Başkanı

BAŞKAN — Yüksek Heyetin bilgilerine sunulur.

7. — Görev ile yurt dışına gidecek olan Adalet Bakanı Mehmet Can'a, Devlet Bakanı Salih Yıldız'ın vekillik etmesinin uygun görülmüş olduğuna dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/1455)

BAŞKAN — Bir başka Cumhurbaşkanlığı tezkeresini takdim ediyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Görev ile yurt dışına gidecek olan Adalet Bakanı Mehmet Can'ın dönüşüne kadar; Adalet Bakanlığına, Devlet Bakanı Salih Yıldız'ın vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu arz ederim.

Fahri S. Korutürk

Cumhurbaşkanı

BAŞKAN — Yüksek Heyetin bilgilerine sunulur.

8. — Görev ile yurt dışına gidecek olan Devlet Bakanı Hikmet Çetin'e, Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu'nun vekillik etmesinin uygun görülmüş olduğuna dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/1454)

BAŞKAN — Bir başka Cumhurbaşkanlığı tezkeresini takdim ediyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Görev ile yurt dışına gidecek olan Devlet Bakanı Hikmet Çetin'in dönüşüne kadar; Devlet Bakanlığına, Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu'nun vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu arz ederim.

Fahri S. Korutürk

Cumhurbaşkanı

BAŞKAN — Yüksek Heyetin bilgilerine sunulur.

9. — Görev ile yurt dışına gidecek olan Dışişleri Bakanı Gündüz Ökçün'e, Milli Savunma Bakanı Hasan Esat Işık'ın vekillik etmesinin uygun görülmüş olduğuna dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/1453)

BAŞKAN — Bir başka Cumhurbaşkanlığı tezkeresini takdim ediyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Görev ile yurt dışına gidecek olan Dışişleri Bakanı Prof. Gündüz Ökçün'ün dönüşüne kadar; Dışişleri Bakanlığına, Milli Savunma Bakanı Hasan Esat Işık'ın vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu arz ederim.

Fahri S. Korutürk
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN — Yüksek Heyetin bilgilerine sunulur.

10. — CHP, MB. ve Cumhurbaşkanınca S.Ü. Grubu Başkanlıklarının, Genel Kurulun gündemindeki konuları görüşmek üzere 28 . 6 . 1978 Çarşamba günü saat 15.00'te toplanılmasına dair önergesi. (4/451)

BAŞKAN — Bir önerge var, takdim ediyorum.

Sayın Başkanlığa

Millet Meclisinin 4 Temmuz 1978 tarihinden başlamak üzere tatile girme kararı aldığı malumatımızdır.

Anayasamızın 83 nci maddesi gereğince, Cumhuriyet Senatosunun da aynı tarihte tatile girmesi zorunlu bulunmaktadır.

Gündemimizdeki konuların ve Millet Meclisinden gelen ve komisyonlarda bulunan yasa tasarı ve tekliflerinin görüşülmesini sağlamak amacı ile Çarşamba

günü (28 . 6 . 1978) de çalışılmasını arz ve teklif ederiz.

Kontenjan Grubu	Milli Birlik Grubu
Başkanı	Başkanı
Zeyyat Baykara	Fahri Özdişek
Cumhuriyet Halk Partisi Grup	
Başkanvekilleri	
Hasan Fahmi Güneş	Erdoğan Bakkalbaşı

BAŞKAN — Önergeyi dinlediniz...

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Önergenin aleyhinde söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Aleyhinde, buyurunuz efendim.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım;

Bugün elimizdeki gündeme göre, yarın üzerinde çalışılacak hiçbir kanun teklif veya tasarısı mevcut değil. Yarın buraya gelip neyi görüşeceğimiz meçhul olduğuna göre, bugünden, yarın çalışılması için önerge verilerek arkadaşlarımızı buraya getirmekte bir fayda yoktur.

Millet Meclisinin aldığı karara göre gelecek kanunları görüşmeye hazırız; ama elimizdeki gündeme göre şu anda görüşülecek bir şey yok; yarının gündeminde de hiçbir şey yoktur.

Böyle bir önergeyi lütfen oylamayınız; oylarsanız da lütfen kabul etmeyiniz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Önergeyi dinlediniz. Aleyhinde konuşuldu. Önergeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Bu özel bir gün olduğu için sözlü soruları bu gündeme koymayacağız tabii.

V. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — 1978 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Bütçe Karma Komisyonu raporu. (M. Meclisi : 2/609; C. Senatosu : 2/134) (S. Sayısı : 799) (1)

BAŞKAN — Bir önerge var takdim ediyorum.

Yüksek Başkanlığa

1978 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Bütçe Karma Komisyonu raporu basılmış ve sayın üyelere dağıtılmış bulunmaktadır.

(1) 799 S. sayılı basmayazı tutanağın sonuna eklidir.

Dış ilişkilerin artan önemi ve ahdi münasebetlerin devamlılığı zarureti karşısında mali yıl sonuna kadar yeterli olabilecek ödenğin adı geçen harcama kalemine eklenmesi zorunlu görüldüğünden, anılan teklifin biran önce yasalaşmasında yarar vardır.

Bu nedenle, işbu teklifin Gelen Kâğıtlardan Gündeme alınarak, Gündemdeki bütün işlere takdimen, görüşmeleri bitinceye, kadar öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Bütçe Karma Komisyonu
Başkanvekili
Hasan Güven

BAŞKAN — 1978 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkındaki kanun teklifinin Gelen Kâğıtlardan gündeme alınmasını oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

OSMAN NURİ CANPOLAT (Konya) — Sayın Başkan, usul hakkında maruzatta bulunacaktım efendim.

BAŞKAN — Ne usulü efendim?

OSMAN NURİ CANPOLAT (Konya) — Efendim, Gelen Kâğıtlardan kanun teklif ve tasarılarının gündeme alınması hususunda bir maruzatım olacaktır...

BAŞKAN — Tüzüğe uygundur efendim.

OSMAN NURİ CANPOLAT (Konya) — Bize göre uygun değil efendim.

BAŞKAN — Olduğunuz yerde söyleyin efendim, makul bulursam söz veririm.

OSMAN NURİ CANPOLAT (Konya) — Arz edeyim; aşağı yukarı 15 günü mütecevaz bir zamandan beri Heyeti Umumiye gelen kanunlar gündeme girmiyor ve komisyon raporları üyelere tevdi edilmeden, tetkik imkânı kalmadan Gelen Kâğıtlardan, verilen bir önerge ile bütün kanun teklif ve tasarıları gündeme geliyor. Tüzüğümüzün 70 nci ve 34 ncü maddelerindeki hükümler, sarihtir. Bunlar dağıtılmadan, bu raporlar üzerinde üyelerimiz bir fikir sahibi olmadan gündeme alınıp müzakere edilmesi mümkün değil.

Sayın Başkanımız İttüzüğün 70 ve 34 ncü maddelerini tetkik buyurlurlarsa bu sarahat ortada. Bugüne kadar hiç bir teklif ve tasarı hakkında hiç bir üyenin fikri olmamıştır. Hükümet ve partiler anlaşmış Meclis tatile girecek kanun tasarıları çıksın, çıksın, ama hiç değilse üyeler fikir sahibi olsun, biz burada oy makinası değiliz Sayın Başkan. Bunu arz edecektim.

BAŞKAN — Şimdi, bu ancak önerge aleyhinde bir konuşma olabilir, buyurduğunuz doğrudur, fakat Heyeti Umumiye kararıyla Gelen Kâğıtlardan Gündeme almak mümkündür. Bu itibarla, Heyeti Umumiye kararına iktiran eden mesele gündeme alınır ve görüşülür.

Gündemdeki diğer işlere takdimen görüşülmesini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1978 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Bütçe Karma Komisyonu raporu. Raporun okunup

okunmaması hususunu oylarınıza arz etmeyeceğim. Çünkü, rapor kısadır, raporu okutuyorum efendim.

(Bütçe Karma Komisyonu raporu okundu)

BAŞKAN — Kanun teklifi üzerinde söz isteyen sayın üye? Yok.

Maddelere geçilmesini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

1978 Yılı Bütçe Kanununa Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi.

Madde 1. — 1978 yılı Bütçe Kanununa bağlı Cumhuriyet Senatosu 111 Yasama hizmetleri programının, kesim 01, ödenek türü 1, faaliyet proje 001 Yasama hizmetleri, 200 yolluklar, 240 yurt dışı geçici görev yollukları harcama kalemine mevzu ödeneğe 5 000 000 lira ilave edilmiştir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye? Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye? Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 3. — Bu Kanunu Cumhuriyet Senatosu Başkanı ve Maliye Bakanı yürütür.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye? Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen sayın üye?... Yok.

Teklifin tümünü oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir; teklif açık oya sunulacaktır.

Küreler dolaştırılsın.

Bir önerge var; takdim ediyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

1. Anayasamızın 62 nci maddesi vatandaşlara kendileri ile veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında tek başlarına veya topluca Türkiye Büyük Millet Meclisine başvurma hakkını vermiştir. Bu başvuruların sonucu dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirilir der.

2. Anayasanın bu açık hükmü karşısında, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Karma Komisyonuna başvuran vatandaşların dileklerinin pek çoğu Kar-

ma Komisyonca ele alınmış ve kararlara bağlanarak Yüce Senatonun değerli üyelerine dağıtılmıştır.

Ancak, gündemde yer alan bu kararlar gündemin diğer maddelerinde bulunan işler nedeni ile bugüne kadar görüşülmemiş ve her sefer Meclislerin tatile girmesi nedeni ile kadük olmuş ve ertesi yıla aktarılmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Karma Komisyonuna başvuran vatandaşların daha ziyade bekletilmeden haklarında alınmış kararların Yüce Senatoca onaylanabilmesi için gündemin 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 35 numaralarında yer almış bulunan raporların öncelikle ve sıra değiştirilerek gün-

demde mevcut bütün işlere takdimen görüşülmesini Dilekçe Karma Komisyonu adına saygıyla arz ederim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Dilekçe Karma Komisyonu
Başkanvekili
Muzaffer Yurdakuler

BAŞKAN — Önergeyi oya koyabilmem için, 140 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi gereğince görmem ve bilmem lazım.

Komisyon burada, fakat ilgili bakanlar yok salonda.

Bu itibarla önergeyi oya arz edemeyeceğim.

IV. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

11. — *Anayasa Mahkemesinde açık bulunan bir asıl ve bir yedek üye seçimi.*

BAŞKAN — Gündemin birinci kısmına geçiyorum; Anayasa Mahkemesinde açık bulunan bir asıl ve bir yedek üye seçimi.

Oy pusulaları dağıtılmış efendim.

CEVDET AYKAN (Tokat) — Salonda ekseriyet yok Sayın Başkan.

BAŞKAN — Efendim, ekseriyetin olup olmadığını kontrol edebilmem için İçtüzüğe uygun bir talebin olması gerekir.

CEVDET AYKAN (Tokat) — Çoğunluğun olmadığını zatiâliniz de görüyorlar. Ekseriyetin olmadığı belli Sayın Başkan.

BAŞKAN — Efendim İçtüzüğe uygun bir talep yok. Başkanlık Divanı da henüz bu mevzuda bir karara varamadı. Bu itibarla seçimi yapmak zorundayım.

Tasnif Heyetini seçiyorum.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Tasnif Heyetine gönüllü talibim Sayın Başkan.

ORHAN ÇALIŞ (Bolu) — Ben de talibim Sayın Başkan.

TEMEL KİTAPÇI (Sivas) — Ben de Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Ömer Ucuza, Sayın Orhan Çalış, Sayın Temel Kitapçı Tasnif Heyetine gönüllü olarak girmişlerdir.

Şimdi nereden başlanılacağına dair ad çekiyorum: Haydar Tunçkanat Tabii Üye.

Sayın üyeler oylama bitmeden salonu lütfen terk etmesinler.

Bu seçim dördüncü tur olduğu için okutmaya lüzum görmedim; mamafih mütereddit arkadaşlarımı görüyorum, bu itibarla adayların isimlerini tekrar okuyorum:

Asil üyeliğe adaylar :

Şahap Kitapçı,

Yekta Güngör Özden,

Nahit Saçoğlu,

Yedek üyeler :

Yılmaz Ali Efendioğlu,

Mahmut Acar,

Sacit Çetintaş,

(Oylar toplandı)

BAŞKAN — Açık oyunu kullanmayan sayın üye var mı efendim... («Var» sesleri) Lütfen çabuk olsunlar. Kabul edilmiş olan kanuna açık oyunu kullanmayan sayın üye?... Açık oylama işlemi bitmiştir.

1978 yılı Bütçe Kanununa bağli (A) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifinin açık oylamasına 125 sayın üye katılmış, 123 kabul, 2 ret ile teklif kabul edilmiştir.

Anayasa Mahkemesine asıl ve yedek üye seçimine dair oyunu kullanmayan sayın üye var mı efendim?... Yok.

Oylama işlemi bitmiştir.

(Oyların ayrımı yapıldı.)

BAŞKAN — Tasnif Heyetinin raporunu takdim ediyorum.

Yüksek Başkanlığa

Anayasa Mahkemesinde açık bulunan 1 asıl üye için yapılan seçim sonucu sonunda oylamaya 63 üye-

nin katıldığı tespit edilmiş olduğundan oy ayrımı ci-
hetine gidilmemiştir.

Bilgilerinize arz olunur.

Tasnif Heyeti

Eskişehir
Ömer Ucuzal

Bolu
Orhan Çalış

Sivas
Temel Kitapçı

Yüksek Başkanlığa

Anayasa Mahkemesinde açık bulunan 1 yedek
üye için yapılan seçim sonucunda oylamaya 63 üye-

nin katıldığı tespit edilmiş olduğundan oy ayrımı ci-
hetine gidilmemiştir.

Bilgilerinize arz olunur.

Tasnif Heyeti

Eskişehir
Ömer Ucuzal

Bolu
Orhan Çalış

Sivas
Temel Kitapçı

BAŞKAN — Bu duruma göre salonda müzakere
nisabı bulunmadığından, 28.6.1978 Çarşamba günü
saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 16.30

VI. — SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR. VE CEVAPLARI

1 — Cumhuriyet Senatosu Cumhurbaşkanınca se-
çilen Üye Fethi Çelikbaş'ın, sözleşmeleri tamamlanmış
demir ithalatına imkân verilmesi konusunda Bakan-
lığın görüşünün ne olduğuna dair soru önergesi ve
Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu'nun yazılı cevabı.
(7/875)

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIğINA

Aşağıdaki sorularımın Sayın Maliye Bakanı tara-
fından yazılı olarak cevaplandırılmasına tavassutları-
nızı saygılarımla arz ve rica ederim.

Prof. Fethi Çelikbaş

Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye

1. 16 . 2 . 1978 tarihli resmi gazetede yayınlanan
Türk parasının kıymetini koruma hakkında 17 sayılı
karara ilişkin tebliğın (Seri: 111 No: 25) demir ve çel-
lik ve bilhassa yassı madde mamülleri konusunda dün-
ya konjktörlerinden faydalanmak bu günkü fiyat-
lardan %25-28 raddesinde daha ucuza alınmış, sözleş-
meleri imzalanmış demirlerin ithaline imkan vermediği
ilgililerce ileri sürülmekte ve bugünkü fiyat fark-
ları ile yeni yapılacak aynı miktardaki ithalat da
5-6 milyon dolar raddesinde fazla bir ödeme yapmak
zorunluluğu olacağı ifade edilmektedir. Bu husus dik-
kate alınarak memleket ihtiyacının karşılanması yanın-
da döviz tasarrufu imkanı da verecek bir düzeltmenin

yapılarak vaktiyle sözleşmeleri tamamlanmış demir
ithalatına imkan verilmesi konusunda Bakanlığınızın
görüşü nedir?

2. Memleketimiz İZABE sanayiinde çalışan 600
bin ton'dan fazla kapasitede ARK ocakları olduğu
söylenmektedir. Yerli hurda demir ihtiyaca yetmedi-
ğinden her yıl hurda demir ithaline başvurulduğuna
göre bu ocakların ihtiyacı olan hurda demirin de ka-
bul kredisi yoluyla ithal edilebilecek maddeler listesi-
ne ilavesi hususunda Bakanlığınızın mütalası nedir?

3. Kabul kredisi yoluyla demir ithalinin münha-
sıran resmi sektöre bırakılmasının ileride piyasada
darlık ve pahalılık yaratacağı spekülasyona sebebiyet
vereceđi ilgililerce iddia olunmaktadır. Böyle bir ihti-
malin gerçekleşmesini önlemek maksadıyla ilgili Ba-
kanlığın müsadeseine bağlı olmak üzere sanayicilerin
münhasıran kendi ihtiyaçları için demir ithal etmele-
rine izin verilmesinde mähzur var mıdır? Ve nedir?

4. Kabul kredisi yoluyla ithal edilecek maddeler
listesinde kamyon, traktör, otobüs, biçerdöver ve iş
makinelere parçaları yer aldığı halde, tarımda geniş
ölçüde kullanılan sumotorları parçalarına yer veril-
memiştir. Bunun sebebi nedir? Düzeltmesinde mah-
zur var mıdır?

TC

Maliye Bakanlığı

22 . 6 . 1978

HAZMİT : İT-İH.

Sayı : 593580-09-112-34260

Cumhuriyet Senatosu Genel Sekreterliğine

İlgi : a) 28 . 3 . 1978 gün, 14687/7/875-6336 sayılı yazıları,

b) 11 . 4 . 1978 gün, 14803/878-6357 sayılı yazıları,

İlgide kayıtlı yazılar ekini oluşturan, Sayın Prof. Fethi Çelikbaş'ın «Kabul Kredisi» sistemi ile ilgili demir ve çelik hurdalarının, su motoru parçalarının, paraksilen ve monoetilen glikolin bu sistem içine alınması ve demir ithalinin kamu kesimine bırakılmasının sakıncalı olup olmadığı konularındaki sorularıyla ilgili cevaplar aşağıda belirtilmiştir.

Bilindiği gibi ekonominin bir süredir içinde bulunduğu dış ödeme darboğazından çıkılması için bir seri önlem alınmıştır. Kısa vadeli bir kredi türü olan kabul kredisi kapsamının daraltılması da bu önlemler içerisinde. Kabul kredisi yoluyla ithal edilecek mallarla ilgili listenin tespitinde bu kısa vadeli borçlanma şeklinin kontrol edilebilecek sınırlar içinde tutulabilmesinin sağlanması amacıyla, listenin esas olarak demir, kömür, petrol, gübre, ilaç gibi ekonominin temel madde gereksinimleriyle sınırlandırılması yolu benimsenmiştir.

Uygulamada görülen aksamaların düzeltilmesi amacıyla sanayici gereksinimi bazı tip çelikler ile hurdanın da kabul kredisi kapsamına alınması uygun görülmüştür.

Yukarıda açıklanan nedenlerle listenin bu temel mallar dışında daha fazla genişletilmesinde yarar görülmemektedir.

Diğer taraftan demirin tümü sadece kamu kuruluşları tarafından ithal edilmemekte, sanayicilerin kendi gereksinimleri için gerekli demir çeliği ithal etmeleri mümkün bulunmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Ziya Müezzinoğlu
Maliye Bakanı

2. — Cumhuriyet Senatosu Nevşehir Üyesi Ragıp Üner'in, Nevşehir'e bağlı Avanos ilçesi ile Özkonak kasabası arasındaki yolun ıslahı için yapılan çalışmalara dair soru önergesi ve Bayındırlık Bakanı Şerafettin Elçi'nin yazılı cevabı. (7/908)

12 . 5 . 1978

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Sayın Bayındırlık Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ve rica ederim.

Nevşehir Senatörü
Prof. Dr. Ragıp Üner

Soru : Nevşehir'e bağlı Avanos ilçesi ile Özkonak kasabası arasındaki yol çok bozuktur.

Yolun ıslahı için bir çalışma yapılmakta mıdır?

TC

Bayındırlık Bakanlığı

23 . 6 . 1978

Özel

Sayı : 4486

Sayın Sırrı Atalay

Cumhuriyet Senatosu Başkanı

İlgi : 23 . 5 . 1978 gün ve 15297-6489-7/908 sayılı yazımız.

Cumhuriyet Senatosu Nevşehir Üyesi Ragıp Üner'in Bakanlığımıza yönelttiği, Nevşehir'e bağlı Avanos ilçesi ile Özkonak kasabası arasındaki yolun ıslahı ile ilgili yazılı sorusunun konusunu tetkik ettirdim.

(Avanos - Kalaba) ayrımı - Özkonak il yolunun yapımı yatırım programımıza dahildir. Özkonak haritalarımızda görülen giriş ve çıkış yollarının dışında yeni ve daha kısa bir güzergâh ile Avanos - Kalaba yoluna bağlanmaktadır.

Kazı işlerinin 1978 yılı içinde bitirilmesine çaba gösterilmekte olan sözkonusu yolun yapımının olanaklarımız çerçevesinde en kısa süre içinde bitirilmesine çalışılacaktır.

Bilgilerinize arz eder, saygılar sunarım.

Şerafettin Elçi
Bayındırlık Bakanı

3. — Cumhuriyet Senatosu Kahramanmaraş Üyesi Rıza Akgün'ün, Kahramanmaraş'ın Elbistan - Afşin ovasının sulama işine dair soru önergesi ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Deniz Baykal'ın yazılı cevabı. (7/927)

31 . 5 . 1978

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına aracılığınızı rica ederim.

Kahramanmaraş Senatörü
Rıza Akgün

1. Seçim bölgem Kahramanmaraş'ın Elbistan - Afşin ovasının sulanmasını temin ve vatandaşın iktisadi gücünü artıran ve milli geliri artırıcı olduğu muhakkak olan ve senelerdir henüz ihalesi yapıp inşaatına başlanmamış olan Karakuş Adatepe barajının Bakanlıkça ne safhada bulunduğu? Ve ne zaman ihalesinin yapıp inşaatına başlanacağını bildirilmesi?

2. Kahramanmaraş'ın arazilerini sulamak üzere seneler önce gerçekleştirileceği söylenen ve fakat bugüne kadar bir türlü gerçekleştirilmemiş olan Menzelet barajına ne zaman başlanacağını.

3. Türkoğlu ilçesinin yüzlerce dönüm arazisi Gâvur gölünü Aksu ırmağına bağlayan tahliye kanalının kifayetsiz ve teknik hataları dolayısıyla gölün suyunu tahliye edememektен dolayı su birikintisi sebebiyle göl kenarında bulunan vatandaşlarımızın sular altında kalan ekili arazilerinin acıklı ve perişan durumunu ve yıllarca süren ıstıraplarını gidermek için Bakanlığın bu hususta önleyici bir girişimi ve tedbirini ne zaman alacaksınız?

TC

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sayı : 11/052.2-26/1538-31076

22 . 6 . 1978

Konu : Sayın Rıza Akgün'ün yazılı soru önergesi hk.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

İlgi : 7.6.1978 gün ve 15440-6555-7/927 sayılı yazıları.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde Bakanlığınıza gönderilen Cumhuriyet Senatosu Kahramanmaraş Üyesi Sayın Rıza Akgün'ün Karakuz, Adatepe ve Menzelet barajlarının yapımına ne zaman başlanacağına ve Türkoğlu ilçesi arazilerinin su taşkınlarından korunabilmesi için ne gibi önlemlerin alındığına ilişkin yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmuştur.

Derin saygılarımla.

Deniz Baykal

Enerji ve Tabii Kaynaklar
Bakam

Cumhuriyet Senatosu Kahramanmaraş Üyesi Sayın Rıza Akgün'ün, Karakuz, Adatepe ve Menzelet barajlarının yapımına ne zaman başlanacağına ve

Türkoğlu ilçesi arazilerinin su taşkınlarından korunması için ne gibi önlemler alındığına ilişkin yazılı soru önergesinin cevabıdır.

Sorular :

1. Seçim bölgem Kahramanmaraş'ın Elbistan - Afşin ovasının sulanmasını temin ve vatandaşın iktisadi gücünü artıran ve milli geliri artırıcı olduğu muhakkak olan ve senelerdir henüz ihalesi yapıp inşaatına başlanmamış olan Karakuş Adatepe Barajının Bakanlıkça ne safhada bulunduğu? Ve ne zaman ihalesinin yapıp inşaatına başlanacağını bildirilmesi?

2. Kahramanmaraş'ın arazilerini sulamak üzere seneler önce gerçekleştirileceği söylenen ve fakat bugüne kadar bir türlü gerçekleştirilmemiş olan Menzelet Barajına ne zaman başlanacağını.

3. Türkoğlu ilçesinin yüzlerce dönüm arazisi Gâvur gölünü Aksu ırmağına bağlayan tahliye kanalının kifayetsiz ve teknik hataları dolayısıyla gölün suyunu tahliye edememektен dolayı su birikintisi sebebiyle göl kenarında bulunan vatandaşlarımızın sular altında kalan ekili arazilerinin acıklı ve perişan durumunu ve yıllarca süren ıstıraplarını gidermek için Bakanlığın bu hususta önleyici bir girişimi ve tedbirini ne zaman alacaksınız?

Cevaplar :

Planlama etütleri tamamlanmış bulunan Karakuz, Adatepe ve Menzelet barajlarının kesin proje çalışmaları sürdürülmekte ve önemi bilinen bu projelerin, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce 1978 yılı içerisinde bitirilmesi için gereken çaba gösterilmektedir.

Türkoğlu ilçesindeki arazilerin sulanması, Gâvur gölünün kurutulması ve arazilerdeki göllenmelerin önlenmesi, Ceyhan Havzası Master Planı içerisinde etüt edilmiştir. Projenin planlama kademesindeki çalışmaları 1980, kesin projesi 1981 yılında bitirilecektir. Söz konusu tahliye kanallarının islahı da bu proje kapsamında yer almaktadır.

Yukarıda sözü edilen projelerin ihalelerinin yapıp inşaatlarına başlanabilmesi, kesin projelerinin tamamlanmasına ve bütçe olanaklarına bağlı bulunmaktadır.

Saygılarımla sunarım.

Deniz Baykal

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

1978 Yılı Bütçe Kanununa Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifine Verilen Oyların Sonucu. (S. Sayısı : 799)

(Kabul edilmiştir.)

Üye sayısı : 184
Oy verenler : 125
Kabul edenler : 123
Reddedenler : 2
Çekinseler : —
Oya katılmayanlar : 59
Açık üyelikler : —

(Kabul Edenler)

TABİİ ÜYELER

Ekrem Acuner
Refet Aksoyoğlu
Emanullah Çelebi
Vehbi Ersü
Suphi Gürsoytrak
Suphi Karaman
Kâmil Karavelioğlu
Sami Küçük
Fahri Özdişek
Selâhattin Özgür
M. Şükran Özkaya
Cevdet Sunay
Haydar Tunçkanat
Ahmet Yıldız
Muzaffer Yurdakuler
ADANA
M. Nuri Âdemoğlu
AFYONKARAHİSAR
Kâzım Karaağaçlıoğlu
ANKARA
Uğur Alacakaptan
Mehmet Atıf Benderlioğlu
Ergün Ertem
Turhan Kapanlı
İbrahim Öztürk
Cengizhan Yorulmaz
ARTVİN
Recai Kocaman
AYDIN
Sadettin Demiryak
İskender Cenap Ege
BALIKESİR
Hikmet Aslanoğlu
Raif Eriş

Nejat Sarlıcalı
İ. Sıtkı Yırcalı
BİLECİK
Mehmet Erdem
BİTLİS
Kâmrân İnan
BOLU
Neşet Akmandor
Orhan Ataullah Çalış
BURDUR
Ekrem Kabay
BURSA
İ. Sabri Çağlayangil
Şebip Karamulloğlu
Şeref Kayalar
ÇANAKKALE
İmadettin Elmas
ÇORUM
Abdullah Ercan
DENİZLİ
Baha Akşit
DİYARBAKIR
Selâhattin Cizrelioğlu
EDİRNE
Süleyman Sırrı Ergun
ELAZIĞ
M. Cahit Dalokay
ERZİNCAN
Niyazi Ünsal
ERZURUM
Hilmi Nalbantoğlu
ESKİŞEHİR
Hikmet Savaş
Ömer Ucuzal

GAZİANTEP

Selâhattin Çolakoğlu
Mehmet Kılıç
GİRESUN
Ali Cüceoğlu
Hayrettin Erkmen
HAKKÂRİ
Naci Cidalı
HATAY
Kemal Kılıçoğlu
İSPARTA
Mustafa Gülcügil
İÇEL
İsmail Çataloğlu
İSTANBUL
Erdoğan Adalı
Solmaz Belül
Rahmi Erdem
Fevzi Hakkı Esatoğlu
Mehmet Feyyat
Ahmet Vefa Poyraz
Besim Üstünel
İZMİR
Nurhan Artemiz
Şeref Bakşık
Kâmrân Erkmenoğlu
Süleyman Tuncel
KASTAMONU
Ali Münif İslâmoğlu
Mehmet Seydibeyoğlu
KAYSERİ
İbrahim Kirazoğlu
KIRKLARELİ
Beyti Arda
KIRŞEHİR
E. Akıp Aksaç

KOCAELİ

Abdullah Köseoğlu
Lütfi Tokoğlu
KONYA
Mukbil Abay
Erdoğan Bakkalbaşı
Muzaffer Demirtaş
KÜTAHYA
Ahmet Özmmucu
MALATYA
Süleyman Efe
Hamdi Özer
MANİSA
Mustafa Fahri Dayı
Mehmet Tevfik Elmas-
yazar
Oral Karaosmanoğlu
Ruhi Tunakan
MARDİN
Mehmet Ali Arıkan
MUĞLA
Haldun Menteseoğlu
NEVŞEHİR
Ragıp Üner
NİĞDE
Ergun Özkan
ORDU
İdris Gürsoy
Orhan Vural
RİZE
Talât Doğan
SAKARYA
Hasan Fehmi Güneş
Osman Salıhoğlu

SAMSUN
Bahri Cömert
Şaban Demirdağ
Ziya Gökalp Mülâyim
Refet Rendeçi
ŞİRT
Süreyya Öner
SİNOP
Abdullah Vehbi Uğur
SIVAS
Hüseyin Öztürk

Muhittin Taylan
Tahsin Türkay
TEKİRDAĞ
Hayri Mumcuoğlu
TOKAT
Cevdet Aykan
Zihni Betil
TRABZON
Ahmet İhsan Birincioğlu
Hasan Güven
Ahmet Cemil Kara

URFA
Abdulgani Demirkol
VAN
Ferid Melen
ZONGULDAK
Mehmet Ali Pestilci
Behiç Sonbay
Ahmet Demir Yüce
CUMHURBAŞKANINCA
SEÇİLEN ÜYELER
Oihat Alpan

Muhsin Batur
Zeyyat Baykara
Kemal Cantürk
Sadı İrmak
Sabahattin Özbek
N. Kemal Şentürk
Metin Tokar
Halil Tunç
Şerif Tüten

(Reddedenler)

CUMHURBAŞKANINCA
SEÇİLEN ÜYELER

Adile Ayda
Fethi Çelikbaş

(Oya Katılmayanlar)

TABİİ ÜYELER
Mucip Ataklı
Kadri Kaplan
Sezai O'kan
Mehmet Özgüneş
ADANA
Hayri Öner
Kemâl Sarıbrahimoğlu
Mehmet Ünalı (Bşk. V.)
ADİYAMAN
Yusuf Çetin
AFYONKARAHİSAR
Mustafa Çelik
Ahmet Karayiğit
AĞRI
Kasım Küfrevi
AMASYA
Macit Zeren
ANKARA
Yüğit Köker
ANTALYA
Reşat Oğuz
Serafettin Paker
AYDIN
A. Metin Taş

BİNGÖL
Mehmet Bilgin
BURSA
Barlas Küntay
ÇANAKKALE
İsmail Kutluk
ÇANKIRI
Gürhan Titrek
ÇORUM
Safa Yalçuk
DENİZLİ
Hüseyin Atmaca
DIYARBAKIR
Sabahattin Savcı
ELAZIĞ
Hasan İldan
ERZURUM
Lütfi Doğan
Sakıp Hatunoğlu (İ. A.)
GÜMÜŞHANE
Ömer Naci Bozkurt
HATAY
Mustafa Deliveli
İÇEL
Talip Özdoğay

İSTANBUL
Tekin Arıburun
Fikret Gündoğan
Ali Oğuz
İZMİR
Mehmet Münir Daldal
Akın Özdemir
KAHRAMANMARAŞ
Rıza Akgün
Adnan Karaküçük
KARS
Sırrı Atalay (Başkan)
Yusuf Ziya Ayrım
Muzaffer Şamiloğlu
KAYSERİ
Ziya Müezzinoğlu (B.)
Sami Turan
KONYA
Osman Nuri Canpolat
Ahmet Remzi Hatip
KÜTAHYA
Osman Albayrak
MARDİN
Sait Mehmetoğlu

MUĞLA
Fevzi Özer
MUŞ
İsmail İlhan
NİĞDE
Abdullah Emre İleri
ORDU
Ata Bodur
SIVAS
Temel Kitapçı
TEKİRDAĞ
Orhan Öztrak
TUNCELİ
Naim Taşan
URFA
Hasan Oral
UŞAK
Ahmet Tahtakılıç
YOZGAT
E. Süleyman Ergin
Veli Uyar
CUMHURBAŞKANINCA
SEÇİLEN ÜYELER
Hüsamettin Çelebi
H. Nail Kubalı (İ.)
Safa Reisoğlu

Cumhuriyet Senatosu

GÜNDEMİ

69 NCU BİRLEŞİM

27 . 6 . 1978 Salı

Saat : 15.00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Anayasa Mahkemesinde açık bulunan bir asıl ve bir yedek üye seçimi.

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II

SORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

1. — Cumhuriyet Senatosu Sivas Üyesi Hüseyin Öztürk'ün, öğrenim çağındaki gençliğin içinde bulunduğu duruma dair Başbakan'dan sözlü sorusu. (6/79) (Gündeme giriş tarihi : 9 . 8 . 1977)

2. — Cumhuriyet Senatosu Kütahya Üyesi Osman Albayrak'ın, 26 Haziran tarihli gazetelerde yayınlanan «Bir habere ilişkin fotoğrafı» dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/80) (Gündeme giriş tarihi : 9 . 8 . 1977)

3. — Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi Sadettin Demirayak'ın, Aydın Belediye Başkanına dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu. (6/82) (Gündeme giriş tarihi : 18 . 10 . 1977)

4. — Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi Sadettin Demirayak'ın, Aydın ilinin Kuşadası ilçesindeki bir çay bahçesine dair Turizm ve Tanıtma Bakanından sözlü sorusu. (6/84) (Gündeme giriş tarihi : 25 . 10 . 1977)

5. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Uğur Alacakaptan'ın, 24 Ekim 1977 tarihli Cumhuriyet Gazetesinde yayımlanan «1599 sayılı Tabanca» başlıklı yazıya dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/86) (Gündeme giriş tarihi : 8 . 11 . 1977)

6. — Cumhuriyet Senatosu Bursa Üyesi Şebip Karamullaoğlu'nun, Devlet Bakanı - Başbakan Yardımcısına dair Başbakan'dan sözlü sorusu. (6/88) (Gündeme giriş tarihi : 20.12.1977)

7. — Cumhuriyet Senatosu Mardin Üyesi Mehmet Ali Arıkan'ın, Mardinli vatandaşların Alman Federal Devleti makamları tarafından Almanya'ya ka-

bul olunmadıklarının doğru olup olmadığına dair Dışişleri Bakanından sözlü sorusu. (6/81) (Gündeme giriş tarihi : 28 . 2 . 1978)

8. — Cumhuriyet Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye Metin Toker'in, boş Büyükelçiliklerin doldurulması ve diğer atamaların yapılması için ne gibi çalışmalar yapıldığına dair Dışişleri Bakanından sözlü sorusu. (6/93) (Gündeme giriş tarihi : 28 . 2 . 1978)

9. — Cumhuriyet Senatosu Eskişehir Üyesi Ömer Ucuzaal'ın 5 Ocak 1978 tarihinden 17 Mayıs 1978 tarihine kadar Hükümet üyelerinin dış ülkelere yaptıkları seyahatlere dair Maliye Bakanından sözlü sorusu. (6/96) (Gündeme giriş tarihi : 30.5.1978)

10. — Cumhuriyet Senatosu Çanakkale Üyesi İsmail Kutluk'un merkez valisi ve müşavir kadrosuna dair Başbakan'dan sözlü sorusu. (6/97) (Gündeme giriş tarihi : 30 . 5 . 1978)

11. — Cumhuriyet Senatosu Rize Üyesi Talât Doğan'ın, 4 Mayıs 1977 gün ve 15927 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulu kararına dair Maliye Bakanından sözlü sorusu. (6/98) (Gündeme giriş tarihi : 6 . 6 . 1978)

12. — Cumhuriyet Senatosu Mardin Üyesi Mehmet Ali Arıkan'ın, Doğu ve Güneydoğunun hangi bölgelerinde ne gibi yatırımlar yapılması düşünüldüğüne dair Turizm ve Tanıtma Bakanından sözlü sorusu. (6/99) (Gündeme giriş tarihi : 13 . 6 . 1978)

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

1. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker'in, Kızılay altgeçidi ve çarşı yapımı inşaatıyla ilgili Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/24)

2. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker'in, İstanbul Aksaray ve Sultanhamam'da

vukubulan yangınlar hakkında Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/27)

3. — Cumhuriyet Senatosu Balıkesir Üyesi Nejat Sarıcalı'nın ithal edilen birkisel yağ ve margarin konusunda Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/63)

4. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Hayri Öner'in, Adana iline bağlı bazı ilçe köylerindeki YSE ve bayındırlık hizmetlerine dair Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/66)

5. — 1975 yılı kömür üretimi, dağıtımı, müracaat ve dağıtım tarihleri hakkında kurulan Cumhuriyet Senatosu Araştırma Komisyonu raporu. (10/30) (S. Sayısı : 704) (Dağıtım tarihi : 18 . 4 . 1977)

6. — Cumhuriyet Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye Hüsamettin Çelebi'nin, 1 Mayıs 1977 tarihinde İstanbul Taksim Cumhuriyet Alanında meydana gelen olaylara dair Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/67)

7. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Hayri Öner'in, traktör imali, ithali ve bu hususa ilişkin kurulmuş şirket ve holdingler hakkında Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/70)

8. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Hayri Öner'in, Tarım ürünlerinin taban fiyatlarının tespit ve ilanı hakkında Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/71)

9. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Hayri Öner'in, sıtma ve bulaşıcı hastalıklarla mücadele hususunda Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/72)

10. — Ankara İmar Limited Şirketinin Arısuy Kolektif Şirketi lehine sağlamış olduğu menfaat ve keyfi davranışlar hakkında kurulan Cumhuriyet Senatosu Araştırma Komisyonu raporu. (10/2) (S. Sayısı : 781) (Dağıtım tarihi : 17 . 5 . 1978)

11. — Devlet Planlama Teşkilatı ve yatırımları konusunda kurulan Cumhuriyet Senatosu Araştırma Komisyonu raporu (10/49) (S. Sayısı : 783) (Dağıtım tarihi : 31 . 5 . 1978)

12. — Çocuk Mahkemeleri kurulması hakkında kurulan Cumhuriyet Senatosu Araştırma Komisyonu raporu. (10/38) (S. Sayısı : 787) (Dağıtım tarihi : 13 . 6 . 1978)

13. — Cumhuriyet Senatosu Manisa eski Üyesi Orhan Süersan'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 12 . 11 . 1969 tarih ve 71 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 5894 sayılı Kararının Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun, 31 . 5 . 1971 tarih ve 6, 10 . 5 . 1972 tarih ve 6, 20 . 6 . 1974 tarih ve 6, 3 . 3 . 1975 tarih ve 6,

21 . 2 . 1977 tarih ve 6 sayılı raporları ile Komisyon Başkanlığının 8 . 2 . 1978 tarih ve 6 sayılı raporlar hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/81 - 4/22) S. Sayısı: 1574'e 5 nci ek) (Dağıtım tarihi : 22.2.1978)

14. — Kırklareli eski Milletvekili M. Orhan Türkkan'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 12 . 7 . 1967 tarih ve 38 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 2942 sayılı Kararının Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun 31 . 5 . 1971 tarih ve 17/1, 10 . 5 . 1972 tarih ve 17/1, 20 . 6 . 1974 tarih ve 17, 3 . 3 . 1975 tarih ve 17, 21 . 2 . 1977 tarih ve 17 sayılı raporları ile Komisyon Başkanlığının 8 . 2 . 1978 tarih ve 17, 17/1 sayılı raporlar hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/80 - 4/23) (S. Sayısı : 1575'e 5 nci ek) (Dağıtım tarihi: 22.2.1978)

15. — Adalet Bakanı İsmail Müftüoğlu'nun (Eski Adalet Bakanı) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 22.7.1976 tarih ve 36 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 4257 sayılı Ahmet Barındırır'a ait Kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 42 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 21.2.1977 tarih ve 166 sayılı raporu ile Komisyon Başkanlığının 8.2.1978 tarih ve 166 sayılı Rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/294) (S. Sayısı: 670'e 1 nci ek) (Dağıtım tarihi: 22.2.1978)

16. — İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk'ün (Eski İçişleri Bakanı) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 22.7.1976 tarih ve 36 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 4276 sayılı Mustafa Altınok'a ait Kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 21.2.1977 tarih ve 165 sayılı raporu ile Komisyon Başkanlığının 8.2.1978 tarih ve 165 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/293) (S. Sayısı : 671'e 1 nci ek) (Dağıtım tarihi : 22.2.1978)

17. — Antalya Milletvekili (Eski Maliye Bakanı) Deniz Baykal'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1.11.1974 tarih ve 1 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 11 sayılı Melek İpkin'e ait Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 21.2.1977 tarih ve 151 sayılı raporu ile Komisyon Başkanlığının 8.2.1978 tarih ve 151 sayılı Rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu: 4/283) (S. Sayısı : 672'ye 1 nci ek) (Dağıtım tarihi : 22.2.1978)

18. — Milli Savunma Bakanı Ferid Melen'in (Eski Milli Savunma Bakanı) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 22 . 7 . 1976 tarih ve 36 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 4254 sayılı Ramazan Kurt'a ait Kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 21 . 2 . 1977 tarih ve 161 sayılı raporu ile Komisyon Başkanlığının 8 . 2 . 1978 tarih ve 161 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu: 4/289) (S. Sayısı: 676'ya 1 nci ek) (Dağıtım tarihi : 22 . 2 . 1978)

19. — Milli Savunma Bakanı Ferid Melen'in (Eski Milli Savunma Bakanı) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 22 . 7 . 1976 tarih ve 36 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 4268 sayılı Ali Savaş'a ait Kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 21 . 2 . 1977 tarih ve 162 sayılı raporu ile Komisyon Başkanlığının 8 . 2 . 1978 tarih ve 162 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/290) (S. Sayısı: 677'ye 1 nci ek) (Dağıtım tarihi: 22.2.1978)

20. — C. Senatosu eski Urfa Üyesi Halil Balkıs, C. Senatosu İzmir eski Üyesi Orhan Kor ve Çanakkale eski Milletvekili Zekiye Gülsen'in, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 15 . 4 . 1975 tarih ve 3 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 129 sayılı Burhan Göksel'e ait Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önereleri ve Dilekçe Karma Komisyonunun 21 . 2 . 1977 tarih ve 155 - 156 - 157 sayılı raporları ile Komisyon Başkanlığının 8 . 2 . 1978 tarih ve 155, 156, 157 sayılı raporlar hakkında tezkeresi. (C. Senatosu: 4/287) (S. Sayısı: 678'e 2 nci ek) (Dağıtım tarihi: 23.2.1978)

21. — Prof. Dr. Safa Reisoğlu'nun, (Eski Milli Eğitim Bakanı dışardan) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 28 . 6 . 1973 tarih ve 160 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 19212 sayılı Fikriye Okay'a ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 21 . 2 . 1977 tarih ve 154 sayılı raporu ile Komisyon Başkanlığının 8 . 2 . 1978 tarih ve 154 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/286) (S. Sayısı : 679'a 1 nci ek) (Dağıtım tarihi : 23 . 2 . 1978)

22. — İstanbul eski Milletvekili (Eski Milli Savunma Bakanı) İlhami Sancar'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1 . 11 . 1974 tarih ve 1 sayılı Haf-

talık Karar Cetvelindeki 23 sayılı Yaşar Kaleli'ye ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 21 . 2 . 1977 tarih ve 153 sayılı raporu ile Komisyon Başkanlığının 8 . 2 . 1978 tarih ve 153 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/285) (S. Sayısı : 680'e 1 nci ek) (Dağıtım tarihi: 22.z.1978)

23. — Prof. Dr. Bedri Gürsoy'un, (Eski Maliye Bakanı dışardan) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 29 . 11 . 1972 tarih ve 135 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 16459 sayılı İshak Şafak'a ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 21 . 2 . 1977 tarih ve 52 sayılı raporu ile Komisyon Başkanlığının 8 . 2 . 1978 tarih ve 52 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/282) (S. Sayısı : 681'e 1 nci ek) (Dağıtım tarihi : 23 . 2 . 1978)

24. — Cumhuriyet Senatosu Ordu eski Üyesi Selâhattin Acar'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 22 . 7 . 1976 tarihli ve 36 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 4264 sayılı Cemal Maden'e ait Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair öneresi ve Dilekçe Karma Komisyonunun 21 . 2 . 1977 tarih ve 158 sayılı raporu ile Komisyon Başkanlığının 8 . 2 . 1978 tarih ve 158 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/288) (S. Sayısı : 682'ye 1 nci ek) (Dağıtım tarihi : 23 . 2 . 1978)

25. — Kütahya eski Milletvekili Mesut Erez'in, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 12 . 11 . 1969 tarihli ve 71 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 5872 sayılı İhsan Önenen'e ait kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair öneresi ve Dilekçe Karma Komisyonunun 6 . 6 . 1974 tarih ve 7, 3 . 3 . 1975 tarih ve 7, 21 . 2 . 1977 tarih ve 7 sayılı raporları ile Komisyon Başkanlığının, 1 . 3 . 1978 tarih ve 7 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/160) (S. Sayısı : 360'a 3 ncü ek) (Dağıtım tarihi : 14 . 3 . 1978)

26. — Adana Milletvekili Ahmet Topaloğlu'nun, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 12 . 11 . 1969 tarihli ve 71 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 5871 sayılı Şerife Önkal'a ait kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair öneresi ve Dilekçe Karma Komisyonunun 6 . 6 . 1974 tarih ve 1, 3 . 3 . 1975 tarih ve 1, 21 . 2 . 1977 tarih ve 1 sayılı raporları ile Komisyon Başkanlığının 1 . 3 . 1978

tarikh ve 1 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/163) (S. Sayısı : 361'e 3 ncü ek) (Dağıtım tarihi : 14 . 3 . 1978)

27. — Adana Milletvekili Ahmet Topaloğlu'nun, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 12 . 11 . 1969 tarih ve 71 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 5875 sayılı Ayşe Dursun'a ait kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun 6 . 6 . 1974 tarih ve 3, 3 . 3 . 1975 tarih ve 3, 21 . 2 . 1977 tarih ve 3 sayılı raporları ile Komisyon Başkanlığının 1 . 3 . 1978 tarih ve 3 sayılı rapor hakkında tezkeresi, (C. Senatosu : 4/162) (S. Sayısı : 362'ye 3 ncü ek) (Dağıtım tarihi : 14 . 3 . 1978)

28. — Ziya Müezzinoğlu'nun, (Eski Maliye Bakanı - Dışardan) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 8 . 6 . 1972 tarih ve 128 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 15558 sayılı Aziz Ronabar'a ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanununun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun, 6 . 6 . 1974 tarih ve 29, 3 . 3 . 1975 tarih ve 29, 21 . 2 . 1977 tarih ve 29 sayılı raporları ile Komisyon Başkanlığının 1 . 3 . 1978 tarih ve 29 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/164) (S. Sayısı : 365'e 3 ncü ek) (Dağıtım tarihi : 14 . 3 . 1978)

29. — Ziya Müezzinoğlu'nun, (Eski Maliye Bakanı - Dışardan) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1 . 11 . 1970 tarih ve 15 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 1274 sayılı Tahir Şanlı'ya ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun, 20 . 6 . 1974 tarih ve 33, 3 . 3 . 1975 tarih ve 33, 21 . 2 . 1977 tarih ve 33 sayılı raporları ile Komisyon Başkanlığının 1 . 3 . 1978 tarih ve 33 sayılı rapor hakkında tezkeresi (C. Senatosu : 4/169) (S. Sayısı : 377'ye 3 ncü ek) (Dağıtım tarihi : 14.3.1978)

30. — Ziya Müezzinoğlu'nun, (Eski Maliye Bakanı Dışardan) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 8 . 6 . 1972 tarih ve 128 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 15564 sayılı Kemal Derin'e ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun, 4 . 7 . 1974 tarih ve 34, 6 . 3 . 1975 tarih ve 34, 21 . 2 . 1977 tarih ve 34 sayılı raporları ile

Komisyon Başkanlığının 1 . 3 . 1978 tarih ve 34 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/181) (S. Sayısı : 399'a 3 ncü ek) (Dağıtım tarihi : 14 . 3 . 1978)

31. — Kütahya eski Milletvekili (Eski Maliye Bakanı) Mesut Erez'in, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 28 . 5 . 1969 tarih ve 64 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 5106 sayılı Nuri Öner'e ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun, 11 . 7 . 1974 tarih ve 51, 6 . 3 . 1975 tarih ve 51, 21 . 2 . 1977 tarih ve 51 sayılı raporları ile Komisyon Başkanlığının, 1 . 3 . 1978 tarih ve 51 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/199) (S. Sayısı : 402'ye 3 ncü ek) (Dağıtım tarihi : 14 . 3 . 1978)

32. — Eski Milli Savunma Bakanı Ferid Melen'in, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 22 . 7 . 1976 tarih ve 36 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 4243 sayılı Abdussamet Orhan Mestçi'ye ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 21 . 2 . 1977 tarih ve 163 sayılı raporu ile Komisyon Başkanlığının 1 . 3 . 1978 tarih 163 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/291) (S. Sayısı : 675'e 1 nci ek) (Dağıtım tarihi : 14 . 3 . 1978)

33. — İzmir Milletvekili (Eski Milli Eğitim Bakanı) Ali Naili Erdem'in, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 22 . 7 . 1976 tarih ve 36 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 4265 sayılı M. Savaş Tümer'e ait Kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 19 . 4 . 1978 tarih ve 168 sayılı raporu. (C. Senatosu : 4/337) (S. Sayısı : 775) (Dağıtım tarihi : 26 . 4 . 1978)

34. — İzmir Milletvekili (Eski Milli Eğitim Bakanı) Ali Naili Erdem'in, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 22 . 7 . 1976 tarih ve 36 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 4256 sayılı Türkân Bayram'a ait Kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 19 . 4 . 1978 tarih ve 167 sayılı raporu. (C. Senatosu : 4/338) (S. Sayısı : 776) (Dağıtım tarihi : 26 . 4 . 1978)

35. — Bursa Milletvekili Milli Savunma Bakanı Hasan Esat Işık'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 12 . 7 . 1977 tarih ve 49 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 5795 sayılı Prof. Dr. Yusuf Yazıcı'ya ait Kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 19 . 4 . 1978 tarih ve 173 sayılı raporu (C. Senatosu : 4/440) (S. Sayısı : 777)) (Dağıtım tarihi : 26 . 4 . 1978)

36. — Cumhuriyet Senatosu Kayseri Üyesi Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu'nun, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 22 . 7 . 1976 tarih ve 36 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 4250 sayılı Muazzez Özipek'e ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 19 . 4 . 1978 tarih ve 172 sayılı raporu (C. Senatosu : 4/339) (S. Sayısı : 778) (Dağıtım tarihi : 26 . 4 . 1978)

37. — Sakarya eski Milletvekili (Eski Adalet Bakanı) İsmail Müftüoğlu'nun, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 22 . 7 . 1976 tarih ve 36 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 4266 sayılı Yusuf Aktaş'a ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 19 . 4 . 1978 tarih ve 169 sayılı raporu. (C. Senatosu : 4/336) (S. Sayısı : 779) (Dağıtım tarihi : 27 . 4 . 1978)

38. — Konya eski Milletvekili (Eski Tarım Bakanı) Bahri Dağdaş'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 19 . 6 . 1967 tarih ve 29 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 2144 sayılı Mürüvet

Gökşin'e ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun, 20 . 6 . 1974 tarih ve 31, 6.3.1975 tarih ve 31, 21.2.1977 tarih ve 31 sayılı raporları ve 3 . 5 . 1978 tarihli tezkeresi. (C. Senatosu : 4/167) (S. Sayısı : 380'e 3 ncü ek) (Dağıtım tarihi : 11 . 5 . 1978)

39. — Antalya Milletvekili (Eski Maliye Bakanı) Deniz Baykal'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1 . 11 . 1974 tarih ve 1 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 25 sayılı Makbul Açıkhana ait Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun 21 . 2 . 1977 tarih ve 152 sayılı raporu ve 3.5.1978 tarihli tezkeresi. (C. Senatosu : 4/284) (S. Sayısı : 673'e 1 nci ek) (Dağıtım tarihi : 11 . 5 . 1978)

40. — Doç. Dr. Yılmaz Ergenekon'un, (Eski Maliye Bakanı) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 29 . 4 . 1975 tarih ve 6 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 318 sayılı Ayşe Birol'a ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 21 . 2 . 1977 tarih ve 164 sayılı raporu ve 3.5.1978 tarihli tezkeresi. (C. Senatosu : 4/292) (S. Sayısı : 674'e 1 nci ek (Dağıtım tarihi : 11.5.1978)

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

1978 Yılı Bütçe Kanununa Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Bütçe Karma Komisyonu Raporu. (M. Meclisi : 2/609; C. Senatosu : 2/134)

Yüksek Başkanlığa

Cumhuriyet Senatosu 1978 mali yılı Bütçesinin 111 nci yasama hizmetleri programının 200 ncü yolluklar kısmının 240 ncü yurt dışı geçici görev yollukları harcama kalemine mevzu ödeneğin yıl sonuna kadar yetmeyeceği anlaşıldığından 5 000 000 TL. ek ödenek talebimiz hakkındaki kanun teklifi gerekçesi ile birlikte birlikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz olunur.

İdare Amiri
Erzurum Üyesi
Sakıp Hatunoğlu

İdare Amiri
Mardin Üyesi
M. Ali Arıkan

İdare Amiri
Tabii Üye
Haydar Tunçkanat

G E R E K Ç E

Cumhuriyet Senatosu 1978 mali yılı Bütçesinin 111 nci yasama hizmetleri programının 200 ncü yolluklar kısmının 240 ncü yurt dışı geçici görev yollukları harcama kalemine mevzu ödenek;

— Bütçenin çıkışından sonra yapılan ve toplam yüzde 35'i bulan kur ayarlamaları nedeniyle;

— Ayrıca uçak biletlerine ve yolluklar için verilen dövizlere konan yüzde 50 oranındaki dış harcamalar vergisi nedeniyle;

— 23 . 3 . 1978 gün ve 7/i5156 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca parlamenterlerin de yurt dışı yevmiyelerinin artışı nedeniyle kifayet etmeyeceği anlaşılmış bulunmaktadır.

— Dış ilişkilerin artan önemi ve ahdi münasebetlerin devamlılığı zarureti karşısında mali yıl sonuna kadar yeterli olabilecek ödeneğin adı geçen harcama kalemine eklenmesi zorunlu görülmektedir. Bu amaçla Cumhuriyet Senatosu Bütçesine 5 000 000 TL. ek ödenek verilmesi için işbu kanun teklifi hazırlanmıştır.

Bütçe Karma Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Bütçe Karma Komisyonu

Esas No. : 2/609

Karar No. : 34

23 . 6 . 1978

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Komisyonumuza sevk edilen «Cumhuriyet Senatosu idare amirlerinin 1978 yılı bütçe kanununa bağlı (A) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi» ilgililerin de katıldığı toplantıda görüşüldü.

1978 yılı bütçe kanunu ile Cumhuriyet Senatosu Bütçesinin, (111-01-1-001-200-240) harcama kaleminde yurt dışı geçici görev yolluğuna konan 3 000 000 liranın ihtiyaca cevap veremeyeceğinden ve dış ilişkilerin artan önemi ve ahdi münasebetlerin devamlılığı; zarureti karşısında ve bütçenin çıkışından sonra yapılan kur ayarlaması nedeniyle, mali yıl sonuna kadar yeterli olabilecek ödeneğin adı geçen harcama kalemine 5 000 000 liralık ek ödenek verilmesi öngörülmüştür.

Bu gerekçenin ışığı altında hazırlanan teklif, Komisyonumuzca da olumlu bulunarak, maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Teklifin 1, 2 ve 3 ncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun olurlarının sağlanması için, Yüksek Başkanlığa sunulur, Saygılarımızla.

Başkan
Tekirdağ
Yılmaz Alpaslan

Başkanvekili
Bu rapor sözcüsü
Trabzon
Hasan Güven

Balıkesir
Necati Cebe

Bolu
Neşet Akmandor

Bolu
Halûk Karabörklü

İstanbul
Ali Nejat Ölçen

İstanbul
Metin Tüzün

İzmir
Süleyman Genç

Kars
Doğan Araslı

Kars
Muzaffer Şamiloğlu

Kastamonu
Sabri Yiğli

Konya
Mukbil Abay

Niğde
A. Emre İleri

Ordu
İdris Gürsoy

Çanakkale
Orhan Çaneri

Tabii Üye
Suphi Karaman

Zonguldak
Ahmet Demir Yüce

CUMHURİYET SENATOSU İDARE AMİRLERİNİN TEKLİFİ

*1978 Yılı Bütçe Kanununa Bağlı (A) İşaretili Cetvelde
Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi.*

MADDE 1. — 1978 yılı Bütçe Kanununa bağlı Cumhuriyet Senatosu 111 Yasama hizmetleri programının, kesim 01, ödenek türü 1, faaliyet proje 001 Yasama hizmetleri, 200 yolluklar, 240 yurt dışı geçici görev yollukları harcama kalemine mevzu ödeneğe 5 000 000 lira ilave edilmiştir.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Cumhuriyet Senatosu Başkanı ve Maliye Bakanı yürütür.

BÜTÇE KARMA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

*1978 Yılı Bütçe Kanununa Bağlı (A) İşaretili Cetvelde
Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi.*

MADDE 1. — Teklifin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.